

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

PORTRÉT JANA TĚSNOHLÍDKA ML.

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Bc. Filip Koryta

Učitelství pro střední školy, obor Učitelství českého jazyka a literatury pro střední školy

Vedoucí práce: Mgr. Věra Zelenková, Ph.D.

Plzeň, 2017

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni, 30. června 2017

.....

vlastnoruční podpis

Rád bych na tomto místě poděkoval vedoucí své diplomové práce, paní Mgr. Věře Zelenkové, Ph.D., za ochotu, cenné rady a připomínky, jež mi při tvorbě diplomové práce poskytla. Poděkování patří též samotnému Janu Těsnohlídkovi, a to za vstřícnost a otevřenost.

OBSAH

ÚVOD	7
1. O AUTOROVI	9
2. NÁSILÍ BEZ PŘEDSUDKŮ	12
2.1 HLÁSKOSLOVNÁ ROVINA	14
2.2 LEXIKÁLNÍ ROVINA	15
2.3 SYNTAKTICKÁ ROVINA	16
2.4 MORFOLOGICKÁ ROVINA	18
2.5 SÉMANTICKÁ ROVINA	19
2.6 KRITICKÉ OHLASY	21
3. RAKOVINA.....	23
3.1 HLÁSKOSLOVNÁ ROVINA	25
3.2 LEXIKÁLNÍ ROVINA	26
3.3 SYNTAKTICKÁ ROVINA	27
3.4 MORFOLOGICKÁ ROVINA	28
3.5 SÉMANTICKÁ ROVINA	29
3.6 KRITICKÉ OHLASY	31
4. JEŠTĚ JE CO ZTRATIT.....	32
4.1 HLÁSKOSLOVNÁ ROVINA	33
4.2 LEXIKÁLNÍ ROVINA	34
4.3 SYNTAKTICKÁ ROVINA	35
4.4 MORFOLOGICKÁ ROVINA	36
4.5 SÉMANTICKÁ ROVINA	37
4.6 KRITICKÉ OHLASY	38
5. ADA	40
5.1 HLÁSKOSLOVNÁ ROVINA	41
5.2 LEXIKÁLNÍ ROVINA	42
5.3 SYNTAKTICKÁ ROVINA	43
5.4 MORFOLOGICKÁ ROVINA	44
5.5 SÉMANTICKÁ ROVINA	45
5.6 KRITICKÉ OHLASY	47
ZÁVĚR.....	49
RESUMÉ.....	51
SUMMARY	51

SEZNAM LITERATURY	52
INTERNETOVÉ ZDROJE	52

ÚVOD

„Mám to tak s básněmi odjakživa, že je považuji především za neklid, který má člověka vytrhnout z jeho ustálenosti, který má zpozornět jeho citový a myšlenkový život. Básně člověku nepotvrzují to, co ví, co si představuje, co prožil a hodnotově rozřídil, naopak mu všechno trochu rozházejou, nakloní, rozechvějí a v posledku tak v něm vyvolávají – touhu. V ní je celá naše neúplnost, paradoxnost a neskončenost. Báseň totiž, myslím, ze své povahy není definice, ale volání.“¹

Výňatek z prologu básníka Petra Hrušky, jímž uvedl výběr nejlepších českých básní roku 2014, vydávaný každoročně brněnským nakladatelstvím Host, se mi zdá pro začátek mé diplomové práce více než patřičný. Hodlám se v ní totiž věnovat současné české poezii, konkrétně poezii Jana Těsnohlídka ml., a některé z myšlenek Petra Hrušky téměř dokonale korespondují s mým názorem na poezii jako takovou (zmiňovaný neklid, vnitřní bouře, zaostření smyslů či nemožnost potvrdit si v poezii svoji pravdu). Poezie dle mého spíše než odpovědi nabízí otázky.

A proč právě Jan Těsnohlídek ml.? Důvodů je hned několik. Tím prvním je, že jsem unaven většinou současné české poezie, jež mi v mnohém připomíná závod, ve kterém se literáti předhánějí, kdo zkonstruuje složitější a alegoričtější opus. Ano, krása poezie dozajista tkví v tom, že je jaksi marginální záležitostí, že není pro každého, že pro pochopení té které básně je nutné zapojit mnoho znalostí a fantazii, na druhou stranu se však domnívám, že by jistou měrou měla lidi sdružovat, nikoliv rozdělovat – jako člověk snažící se též umělecky vyjadřovat věřím, že jde z velké části o to sdílet s lidmi své zážitky. Jan Těsnohlídek ml. je ve svém díle věcný, kdekdo by možná řekl strohý, nicméně si troufám tvrdit, že nepostrádá hloubku. Na Těsnohlídkovi je mi sympatické, třebaže to možná působí jako klišé, že si na nic nehraje - jde s kůží na trh.

Dalším důvodem mého výběru je tematičnost – mimo aktuální společenské problémy ve svých sbírkách značnou měrou rozebírá lásku a mezilidské vztahy. Ať to zní jakkoliv kýčovitě či teatrálně, považuji lásku za velké téma, jež z hlediska námětu snadno obstojí vedle

¹ *Nejlepší české básně*. Brno: Host, 2014. s. 11

smyslu existence či smrti. Proto jsem potěšen, že o ní někdo pojednává způsobem, který je mi blízký.

Spíše než v rovině teoretické se budu pohybovat v rovině praktické – rád bych veřejnosti Těsnohlídka představil jako člověka z masa a kostí, pronikl do pozadí vzniku jednotlivých děl a prostřednictvím jazykové analýzy (zaměřím se na rovinu lexikologickou, syntaktickou, morfologickou a hláskoslovnou) se pokusil přijít na funkční principy a stěžejní znaky spisovatelova stylu. Pochopitelně se budu věnovat i sémantické stránce děl, přičemž doufám, že díky blízkému kontaktu s autorem získá celá práce jiný rozměr a přidanou hodnotu v podobě zákulisních informací, jež by se takřkajíc ven jen tak nedostaly. V interpretaci tedy uplatňuji strukturalistický pohled, aby bylo patrné systémové propojení jednotlivých složek autorova díla a jejich vzájemný vliv. Zároveň se mi snad podaří předat co nejobjektivnější obraz soudobého umělce a jeho tvorby.

Předmětem zkoumání budou básnické sbírky *Násilí bez předsudků* (2009), *Rakovina* (2011) a *Ještě je co ztratit* (2013). Autor se během tvorby této diplomové práce chystá vydat další sbírku (která se bude jmenovat *Hlavně zachraň sebe*), její zakomponování by však bylo příliš hektické, a tak se omezím výhradně na sbírky již vydané a odbornou veřejností kriticky zhodnocené, aby bylo možno vycházet z různých pramenů. Mimo jiné se v diplomové práci objeví i zmínka o Těsnohlídkově prozaické prvotině nesoucí název *Ada* (2012), neboť je s básnickou tvorbou autora úzce spojena.

Abych svou předmluvu v rámci zachování koherence textu ukončil smysluplně, chtěl bych zmínit obecně rozšířené spojení „svůj k svému“ - s Těsnohlídkovou tvorbou jsem se do značné míry identifikoval, a proto se jí věnuji i jinak než pouze čtenářsky.

1. O AUTOROVI

Jan Těsnohlídek ml., pocházející z Krucemburku, městyse u Žďáru nad Sázavou, se narodil 4. dubna 1987. Po maturitě na gymnáziu K. V. Raise v Hlinsku zkoušel neúspěšně studovat knihovnictví a informační studia na Fakultě filozofické Karlovy univerzity. Během dosavadního života vystřídal mnohá zaměstnání: pracoval v knihkupectvích, fastfoodech či na stavbách, a to jako zedník nebo elektromontér, dále v galeriích, v notářské a advokátní kanceláři etc. V současnosti žije na Vysočině.²

Byl oceněn v mnoha literárních soutěžích pro mladé autory: v letech 2005 – 2008 Ortenova Kutná Hora, v letech 2006 a 2008 Hořovice Václava Hraběte atd. Ve zmiňované soutěži Ortenova Kutná Hora od roku 2011 figuruje jako porotce. Jeho básně navíc vyšly ve sborníku *Nejlepší české básně*, konkrétně v letech 2009 a 2013.

Jeho básně byly přeloženy do několika světových jazyků (angličtina, němčina, holandština, finština, italština, španělština, polština či slovinština) a vyšly v různých českých i zahraničních časopisech a antologiích (např. *STRANOU – evropští básníci naživo* či lipský *Šummus*, *Poesie z Čech*). Taktéž se zúčastnil mnoha mezinárodních literárních festivalů: kromě České republiky i festivalů na Slovensku, ve Slovinsku či v Holandsku.

V roce 2010 mohl díky stipendiu měsíc tvořit ve finském Jyväskylä, v roce 2012 pak tři měsíce v polském Krakově a v neposlední řadě v Praze, a to v květnu 2016.

Doposud má Jan Těsnohlídek ml. na svém kontě čtyři knihy, z toho tři sbírky poezie (*Násilí bez předsudků*, *Rakovina* a *Ještě je co ztratit*) a jednu knihu prozaickou (*ADA*). V současnosti chystá vydání čtvrté básnické sbírky (viz úvod). Za svou debutovou básnickou sbírku *Násilí bez předsudků* získal v roce 2009 Cenu Jiřího Ortena.

Jako redaktor připravil několik knih, které vyšly v nakladatelstvích Petr Štengl či JT's nakladatelství nebo jako přílohy literárního časopisu Psí víno. V časopise Psí víno působil jako zástupce šéfredaktora, a to mezi lety 2008 a 2011. Zmiňované nakladatelství JT's³ je nakladatelstvím samotného autora, založil je roku 2011. Nakladatelství se zaměřuje na vydávání poezie a krátkých prozaických textů. Od roku 2012 je Jan Těsnohlídek ml. členem

² Těsnohlídek ml., J., (2012). Jan Těsnohlídek ml. CV [online]. [cit. 2016-10-15]. Dostupné z: <http://tesnohlidek.blogspot.cz/2012/08/jan-tesnohlidek-ml-cv-cz-en.html>

³ JT's nakladatelství (2011). JT's nakladatelství [online]. [cit. 2016-10-15]. Dostupné z: <http://jtees.blogspot.cz/>

českého PEN klubu, dále je členem Klubu pražských spisovatelů, kde zastává funkci vedoucího sekce poezie.

K psaní poezie se autor dostal v šestnácti letech, a jak sám říká, šlo o „rýmované kraviny“. Údajně se není čemu divit, neboť tehdy nečetl žádnou poezii. Neexistoval tedy zdroj, jenž by jej po formální či obsahové stránce inspiroval (samozřejmě přichází v úvahu možnost, že nebyl hledán a nalezen). S přibývajícimi lety vzrůstal i počet témat, o nichž bylo možno psát, přičemž se zvyšoval i počet přečtených knih a literárních pokusů. Za důležitou a nedílnou součást své tvorby Těsnohlídek považuje škrtnání. Kolem osmnáctého roku života už prý byly výsledky jeho činnosti celkem obstojné.⁴

Na otázku, kdo jej inspiruje dnes, odpovídá, že nikdo konkrétní. Spíše než u nějakého literáta hledá Těsnohlídek inspiraci u obyčejných lidí, v jejich životech. „*Píšu o životě, věcech kolem sebe,*“ říká. I samotní básníci jej proto inspirují více svými životy, které žijí, než vlastní tvorbou.

V otázce prvotní motivace k tvůrčí činnosti jde o typický příběh moderního internetového věku: na jakémisi nejmenovaném chatu (facebook v oné době ještě neexistoval a Těsnohlídek zdůrazňuje, že se na oněch chatech bavil s příjemnými a rozumnými lidmi, nikoliv s úchyly – toto slovo skutečně užil - jichž byly podobné chaty plné) mu jistý chlapec poslal odkaz na portál Písmák⁵ (zaměřený na amatérskou literární tvorbu), kde publikoval své práce. Jeden z textů se mu velice zalíbil. S odstupem času si Těsnohlídek uvědomuje, že text nebyl kdovíjak kvalitní, přesto jej považuje za genezi své tvorby, za primární impuls. Především byl uhranut skutečností, že existuje útvar, do něhož lze vložit své pocity či nějaký příběh. Začal tedy psát a taktéž se zaregistroval na portál Písmák.

Autor dobrovolně přiznává, že není vzdělán v oblasti literární, potažmo básnické teorie, a jedním dechem dodává, že si na poezii nejvíce cení autenticity. Je tedy schopen například ocenit i člověka, jenž neovládá pravopis, pakliže jej dílo něčím zaujme. Lze se proto domnívat, že autor jednoznačně upřednostňuje obsah před formou. Zároveň je pro něj velmi důležitá zvuková stránka textu a je rád, když mají básně svůj rytmus. Takřka od počátků své tvorby texty veřejně čte, proto kromě čtené varianty uvažuje při psaní i nad variantou interpretovanou.

⁴ Rozhovor s Janem TĚSNOHLÍDKEM, centrum, nar. 1987. Plzeň 19.5.2016.

⁵ Písmák (1997). Písmák [online]. [cit. 2016-10-15]. Dostupné z: <http://www.pismak.cz/>

K popularizaci Těsnohlídkovy poezie přispěla i spolupráce s hudební skupinou Umakart⁶, v níž hrají například Jaromír Švejdlík (frontman skupiny Priessnitz), přezdívaný Jaromír 99, nebo Dušan Neuwerth (člen populárních Tata Bojs). Těsnohlídek se se zmíněnými členy potkal na kulturním kabaretu EKG⁷, jenž je pravidelně pořádán spisovateli Igorem Malijevským a Jaroslavem Rudišem. Těsnohlídek během večera četl své básně, Umakart měl koncert. Po skončení akce hudebníci Těsnohlídkovi nabídli, zdali by jim nepsal texty k písním. Ten uctivě odmítl s tím, že písňové texty psát neumí, ale že pokud svedou zhudebnit některou z jeho básní, bude potěšen. Skupině Umakart se například podařilo zhudebnit báseň *Vlci u dveří*⁸ (navíc tak pojmenovala i své v pořadí druhé dlouhohrající album), pocházející ze sbírky *Rakovina*, k níž se v práci ještě dostanu.

Autor je velmi aktivní na sociálních sítích.⁹ Díky tomu s ním mohou být příznivci jeho poezie v přímém a častém kontaktu. Na YouTube¹⁰ je například mnoho videí, ať už z autorských čtení či z domácího prostředí, z nichž některá mají tisíce zhlédnutí, což jsou v rámci českého literárního světa velmi příjemná čísla, dokládající zájem o autorovu tvorbu.

⁶ UMAKART (2004). UMAKART [online]. [cit. 2016-10-15]. Dostupné z: http://www.umakart.net/U_M_A_K_A_R_T.html

⁷ Kabaret EKG (2007). Divadlo Archa [online]. [cit. 2016-10-15]. Dostupné z: <http://www.divadloarcha.cz/cz/projects/show/ekg/12>

⁸ UMAKART (2012). Vlci u dveří [online]. [cit. 2016-10-15]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=jM41BjYaPPQ>

⁹ Těsnohlídek ml., J., (2011). Jan Těsnohlídek ml. facebook [online]. [cit. 2016-10-15]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/jantesnohlidek/?fref=ts>

¹⁰ Těsnohlídek ml., J., (2011). Jan Těsnohlídek ml. YouTube kanál [online]. [cit. 2016-10-15]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/c/jantesnohlidek>

2. NÁSILÍ BEZ PŘEDSUDKŮ

Těsnohlídkova prvotina, jež vznikala od počátků jeho literární tvorby. Jak autor často a rád opakuje, v prvopočátcích – a skutečně se to nezdráhá říct – psal převážně „sračky“ a učil se škrtat a přepisovat. Zhruba v osmnácti letech, jak už bylo řečeno, to „prý začalo nějak vypadat“. Už kolem onoho osmnáctého roku však vzniklo několik básní, které se nakonec v *Násilí bez předsudků* objevily: *Sereme si na hlavy*, *Památce Hanádi Džaradátové*, *Chodníky plný mrtvejch ptáků*, *V Olomouci*, *Věštění z pamětní desky u cesty*, *Pohlednice z Osvětimi*, *Píseň druhého schodu před sokolovnou*, *Píseň špatného manžela*, *Mamky*, *3. dubna* a *Všechny kýče podzimu*. Vše bylo údajně mnohokrát přepisováno a například báseň *Všechny kýče podzimu* měla ještě těsně před vydáním tři stránky, přičemž finální verze čítá pouhé tři verše.¹¹

Mezi devatenáctým a dvacátým rokem života se Jan Těsnohlídek literární činnosti vůbec nevěnoval, třebaže se do té doby úspěšně účastnil různých literárních soutěží; dokonce se stal hostem Zeleného peří, legendárního poetického pořadu Mirka Kovářika, což Těsnohlídka „nasralo“ (důvody nebyly uvedeny). Začal totiž pracovat (nejdříve na stavbách, pak v knihkupectví v Havlíčkově Brodě) a navázal první intimní vztah, a to s o několik let starší slečnou Martinou, pocházející z Poličky. Autor na tuto adresu dodává, že kdyby se s Martinou nakonec nerozešel, možná bychom měli námět na příběh o nevyužitém talentu.

Po rozchodu s Martinou byly všechny autorovy lásky spíše platonické (nejdříve v Havlíčkově Brodě, posléze v Praze). Navzdory mnohým skutečnostem se Těsnohlídkovi v letech 2007 a 2008 podařilo napsat několik básní, které jsou pro *Násilí bez předsudků* důležité: *Blondatý tulipány*, *Vlastě*, *Mladá čínská básnička v Oslo* a *Ta největší báseň*. Tímto se autor počal opět rozepisovat a dodává, že ve zmíněném období se „začal vařit základ“ pro báseň *Nepřekážet*, která je jeho historicky nejdelší básní.

Těsnohlídek zmiňuje, že již na střední škole a posléze během práce v havlíčkobrodském knihkupectví propadl četbě severské literatury. Udává tyto autory: Peter Hoeg, Knut Hamsun a Lars Saabye Christensen (jehož úryvek je mottem Těsnohlídkovy knihy *Ada*).

Po všech informacích a událostech, jež byly výše popsány, došlo v Těsnohlídkově životě k fatálnímu zlomu – seznámil se se Silvií Krejskovou, pocházející ze Svinar u Hradce Králové (které je, což už bylo zmíněno, dedikováno několik knih). Tehdy žil Těsnohlídek

¹¹ Rozhovor s Janem TĚSNOHLÍDKEM, centrum, nar. 1987. Plzeň 19.5.2016.

v jakémsi pražském squatu, studoval vysokou školu a byl v drastickém pracovním tempu (několik pracovních úvazků, mimo jiné i v literárním časopise *Psí víno*). Silvie se pro něj stala múzou, v mnoha ohledech motivací. „*Bylo to jako běžet po ostří žiletky, a i když bylo jasné, že si namelu držku, stejně tak bylo jasné, že to stojí za to,*“ říká o Krejskové Těsnohlídek. V té době dopsal zbytek textů (mezi nejdůležitější řadí texty *Bubák*, *Váza na tmu*, *All in*, *Městské dívky prý líbají na ústa*) a všechny ostatní definitivně zredigoval, neboť bylo nezbytné vybrat ty, které se do sbírky dostanou a které nikoliv. Kniha vyšla v červnu 2009.

Na jaře toho roku, konkrétně v dubnu, se Těsnohlídek a Krejsková rozešli. Těsnohlídek tehdy neměl žádnou soudnost a plánoval se upít k smrti. V té době na scénu přichází redaktor Ondřej Buddeus, jenž mu údajně velmi pomohl. Přál si, aby některé texty z připravované sbírky zmizely, Těsnohlídek naproti tomu chtěl zachovat naprosto všechny. Esenciální úlohu při redakci sbírky sehrálo jisté autorské čtení (měsíc před vydáním), Těsnohlídkem označované za nóbl, které jej přesvědčilo, že některé básně nechce dát všanc (v souvislosti s touto skutečností Těsnohlídek uvádí, že dané texty nechtěl dát „těm sráčům“).¹¹

Kniha obsahuje pouze dvacet pět básní, tedy nejméně ze všech autorových sbírek, ovšem rozepsaných na sedmdesáti dvou stránkách, což je v rámci Těsnohlídkovy básnické tvorby vůbec nejvíce. Kniha vyšla již třikrát.

2.1 HLÁSKOSLOVNÁ ROVINA

Těsnohlídek říká, že cíleně pracuje se zvukovou stránkou jazyka – to si nedovolím zpochybňovat, z audiozáznamů jde cítit práce s intonací, intenzitou hlasu etc. (Někteří lidé – kupříkladu hudebník Jakub Křiváček alias Kittchen - dokonce tvrdí, že Těsnohlídek své básně zpívá.) Díky autorově neznalosti v oblasti fonologické však nelze předpokládat, že by uvažoval, zdali bude lepší užít např. hlásku ř, b či s.

Díky častým repetitivním získává Těsnohlídkova tvorba nevídaný rytmus, což je prvek, který je vlastní veškerým autorovým dílům. V *Násilí bez předsudků* lze tento prvek vysledovat v básních *Nepřekážet* (nepřekážet/dělat dobře svojí práci/rekreačně sportovat/usmívat se/nepřekážet/nepřekážet/podtrhnout nepřekážet a/otevřít oči), *Městské dívky prý líbají na ústa* (sednout si do křesla a/napít se kafe/na dně hrnku vidět/kousek sebe/tam na dně/jsem já/tam na dně jsem já co/to znamená co/to znamená co to znamená co/to má znamenat co by to mělo/znamenat a co to znamená co/to znamená) nebo *Bubák* (zalepený díry nejsou než/zalepený díry/už nikdy/to nebude takový/už nikdy//nikdy/jak hřebíky do dlaní).

K síle rytmu přispívají i výčty, jež zároveň dodávají básním až zběsilé tempo. Možno si toho všimnout v básních *Mladá čínská básnička v Oslo* (večerní/vyhlídka na Prahu/jsou mosty/jsou kostely/jsou domy na nábřeží/jsou světla a světla a/žičkovská věž), *All in* (jsou/horší věci/nezaplacený účty/vyhazov z práce/rozbitej/odpojenej telefon/ochrnutý rodiče) či *Bubák* (byly dny tak akorát na/ustlání si/mezi kolejema/dny kdy/všechny stromy nabízely větve/k oběšení/dny tak na/utopení se na to/podřezat si žíly/polykat prášky/dny na ustřelení si hlavy).

2.2 LEXIKÁLNÍ ROVINA

V oblasti slovní zásoby je Těsnohlídek velmi civilní. Hovoří se čtenářem převážně nespisovně, obecnou češtinou. Vyhýbá se slangu či argotu, neologismům i archaismům. Jeho jazyk je současný, aktuální. Třebaže pochází z Vysočiny, jeho jazyk je bez vlivu jakéhokoliv dialektu.

Těsnohlídkovi je často vyčítáno, že se v jeho verších nenacházejí metafory, potažmo figury a tropy jako takové. Vpravdě jich v jeho díle mnoho nenajdete, když si člověk ovšem dá tu práci, lze nějaké objevit: ať už metafory a přirovnání v básni *Ta největší báseň* (obří komíny nafukovaly mraky ale/že nebyly mraky že bylo počasí/tak akorát pro//čmárání letadel po obloze), personifikace a přirovnání v *Tohle nejsem já* (měsíc sypal jinovatku do trávy/žďárský paneláky jak/pomníky/šťastnejch shledání/teplejch postelí/rozkvetlejch balkonů -/mihotavý světla v oknech se daly číst jako/vykřičníky) nebo metafora v *Památce Hanádi Džaradátové* (ticho co pálí do dlaní/to ticho vezmi a/ochutnej//to ticho). Metafory možno najít i v básních *Svinary* (rampouchy světla zdobily pokoj) nebo *Vlastě* (tenkrát/bylo to někdy koncem jara - /skoro v létě/v dále paneláky hořely/západem slunce/nebe/bylo zjizvený od letadel a/vítr počítal její/pocuchaný vlasy). Těsnohlídkova práce s těmito prostředky je strohá, střídá a věrohodně vykreslující realitu.

Relativně stabilním prvkem Těsnohlídkovy tvorby je užívání vulgarismů, a to kupříkladu v básních *Sereme si na hlavy*, která má sprosté slovo již v názvu, *Blond'atý tulipány* (večery kdy/bych sežral hovno za jedno obejmutí), *Nepřekážet* (leze po ní nákej debil a ona říká že/já nechci/aby to bylo jen o šukání/já nechci/aby to bylo jen o šukání) nebo *Píseň špatnýho manžela* (odhodlanej/zkazit ti den/o tom že/nemáme peníze že/děti jsou blbý a/ty/kurva). Vulgarismy jsou v autorově díle nenahraditelné a nevypustitelné, dokreslují atmosféru básní a pomáhají autenticitě.

2.3 SYNTAKTICKÁ ROVINA

Pro přehlednost budou součástí syntaktické analýzy i reference o grafické podobě básní, neboť je dle mého názoru tato rovina svou podstatou nejvíce propojena s grafickým zpracováním.

Výrazným prvkem Těsnohlídkových básní je tempo, v němž básně plynou. Tento atribut příkládám absenci interpunkce, větné čárky byste tedy v autorových básních hledali marně.

Důležitou roli hrají v Těsnohlídkově tvorbě tzv. přesahy, tedy přetékání slov z verše do verše. Můžeme je nalézt například v básních *Blondatý tulipány* (česala si malý culíčky – jako dva/blondatý tulipány z hlavy/věřila že/musí bejt něco jako/smysl života a štěstí/věřila na něco mezi/nebem a zemí + že/láska je víc než slovo z filmů a knížek že/láska je víc než slovo), *Násilí bez předsudků* (násilí bez předsudků je/dát cizímu pánovi na nástupišti/pěstí/nastavit nohu dítěti který/běží kolem/násilí bez předsudků je/znásilnění) nebo *Pohlednice z Prahy* (v barákách/ve kterých se pálili lidi/se mluví/o večeři/o zpáteční cestě a/pije/se/pepsi). Přesahy stejně jako absence interpunkčních znamének pomáhají tempu básní a přispívají k jejich dramatickému charakteru.

Básně jsou přirozeně koncentrovány do strof, a jak bývá u Těsnohlídky zvykem, často se ve strofách objevuje málo slov, a to pro tvorbu dynamiky textu (to samé platí i pro jednotlivé verše, mnohdy si Těsnohlídek vystačí s jedním slovem ve verši). Lze to pozorovat například v básních *Píseň špatného manžela* (a půjdu spát/tvářit se zle/zle unaveně//ale nebudu spát/a ty taky ne/na druhý straně postele//tiše/budeme sami/každý sám a/peřina/bude mumlat něco o lásce/a děti brečet - /o tátovi), *Váza na tmu* (umřel děda/umřel děda píšu ti/jsem s tebou/jsem s tebou píšeš ty mně ale/kolem/je tma/tma a zima/zima a ticho/ticho a tma/tma/tma) či *Nepřekážet* (nepřekážet/jíst aspoň 3x denně + zdravě/pít míň kafe/nekouřit/alkohol s mírou/drogy vůbec/nepřekážet).

Z grafického hlediska – v jiné sbírce už se tento motiv nenachází – je zajímavé oddělování písmen mezerami v jednom slově, což můžeme nalézt například v básních *Sereme si na hlavy* (státy/města/s p o l e č e n s t v í/války někde v prdeli), *Píseň druhého schodu před sokolovnou* (dělal hlouposti pro usmání a/stejně byl dost/r e p r e z e n t a t i v n í/pro všechny mamky a) nebo *Mamky* (jsme kluci co jsou pořád doma a/tak nějak se snažej o přehlížení/zbytku rodiny asi/pro větší o s a m o s t a t n ě n í). Slova a pointy jsou pak mnohem údernější.

Interesantním grafickým prvkem, jenž je také zastoupen pouze v *Násilí bez předsudků*, je nahrazování spojky a tímto symbolem &. Můžeme to sledovat v básních *Mladá čínská*

básniřka v Oslo (tohle město není takový/jaký si ho vyčetla z knížek že/sice oslofjord a v něm/racci & škeble & lodě/že sice radnice/karl johan & vigellandovy sochy -/zámek & storting ale/je takový), *All in* (dva lidi který/jsem nikdy neviděl/mladý & zamilovaný/taky/měli/ňáký plány/velký & odvážný a sny/určitě/měli/ňáký sny) nebo *Váza na tmu* (jsem s tebou/jsem s tebou píšeš ty mně ale/kolem/je tma/tma & zima/zima & ticho/ticho & tma/tma). V dalších ukázkách ze sbírky *Násilí bez předsudků* budu pro přehlednost používat standardní znak spojky a.

Posledním charakteristickým rysem *Násilí bez předsudků* – jindy a jinde již nezopakovaným – je používání znaménka +, tedy opět oblast spojování výrazů. Daný rys se nachází v básních *Sereme si na hlavy* (ulice jsou/plný lidí který by mohli bejt/skvělý páry založit rodiny/šťastný a spokojený/od rána do noci + přes noc taky) nebo *Blond'atý tulipány* (musí bejt něco jako/smysl života a štěstí/věřila na něco mezi/nebem a zemí + že/láska/je víc než slovo z filmů a knížek).

Skutečnost, že se v dalších sbírkách neobjevují experimenty s grafickými znaky, přičítám tendenci vyjadřovat se graficky stroze a poutat pozornost pouze k obsahu slov, nikoli k jejich formě.

Přímá řeč, skrze níž lyrický subjekt buďto komunikuje sám se sebou, nebo s konkrétním adresátem, jímž je většinou osoba blízká autorovi, a jež zde především slouží k navození nostalgické atmosféry, je v této sbírce řešena kurzívou.

2.4 MORFOLOGICKÁ ROVINA

Potenciální čtenář autorovy poezie se musí připravit na to, že Jan Těsnohlídek ve svých básních naprosto nerozlišuje velká a malá písmena. Pro někoho to bude překvapivé a rušivé, pro někoho naprosto nepodstatné. Já to chápu jako zajímavý autorský rys, jenž může spisovatele definovat.

Veškerá autorova tvorba je prodchnuta nespisovností. Ta se dotýká naprosto všeho. Nespisovné skloňování jmen (zkracování zájmen, nespisovné přípony a koncovky etc.) či časování sloves (i zde dochází ke zkracování vokálů atd.) je zde běžné a dotváří pocit autentičnosti. Těsnohlídkovi – pakliže s ním máte osobní zkušenost - jeho nespisovnost věříte, nejde o pózu. Věřím, že již použité ukázky a ukázky, které ještě přijdou, dostatečně demonstují autorův styl, který čerpá především z obecné češtiny.

Výrazným prvkem Těsnohlídkových básní je užívání deiktických zájmen, jichž si můžeme všimnout v básních *Tohle nejsem já* (tahle holka/nevyrostla/pro tebe/tahle holka a/tamta a/tamta/nevyrostla/pro tebe), *Památce Hanádi Džaradátové* (ticho co pálí do dlaní/to ticho vezmi a/ochutnej//to ticho) nebo *Nepřekážet* (pořád dokola ty samý příběhy/pořád dokola ty samý lásky). Význam deixe je přirozeně závislý na komunikační situaci a záměru, v případě Těsnohlídka jejich užití dávám do souvislosti s potřebou civilnosti jazyka a důrazu na označovanou skutečnost.

Výrazným rysem ve sbírce *Násilí bez předsudků* je práce s infinitivy (v jiné sbírce už to tak výrazné není). Tento rys možno sledovat v básních *Mladá čínská básnička v Oslo* (jsou dny kdy je těžší než jindy/nevidět/neslyšet/nevidět//nevědět/nemotat se/jen tak/motat se nějakým směrem), *Bubák* (vypnout televizi/na záchod/do koupelny/vyčistit si zuby a spát) či *Píseň špatného manžela* (a pak zalezu někam/třeba na záchod//vybrečet/vystřízlivět/vyhonit//a půjdu spát). Daný prvek dle mého buduje napětí. Základní tvar sloves nutí člověka proniknout až na dřeň myšlenky, staví člověka před holou skutečnost.

Násilí bez předsudků je jedinou sbírkou Těsnohlídka, ve které se nacházejí gramatické chyby. Jde o hyperkorektnost (v básni *Blondatý tulipány*: jseš povrchní/jseš povrchní/jseš povrchní) a defektní skloňování slova spousta, jež je patrné v básních *Sereme si na hlavy* (státy/města/společenství/války někde v prdeli/spousta umírání/v televizi/v novinách/v knížkách) a *Nepřekážet* (splněj si ho? nebo/si ho nechaj až do konce?/naplní je když/zažijou něco o čem sní spousta lidí?), což je v současnosti velmi frekventovaný nešvar. Bohatě by přitom stačilo osvojit si skloňování dle vzoru žena.

2.5 SÉMANTICKÁ ROVINA

Násilí bez předsudků v jistém slova smyslu předznamenává všechny směry, jimiž se Těsnohlídek ve své tvorbě vydá: obsahuje společenský apel, dotýká se politických témat, často se přirozeně věnuje i otázkám lásky či samoty. V žádné jiné sbírce není Těsnohlídek tak polytematický jako zde.

V básni *Ta největší báseň* se autor dotýká tématu pomíjivosti a neuchopitelnosti okamžiku (ono –/jak to napsat že/se u malý mořský víly v kodani/fotily čtyři holky –/dohromady a pak každá zvlášť že/je při tom pozoroval/jeden bezdomovec –/kouřil a smál se/jak jen to napsat).

Těsnohlídkovi taktéž není cizí problematika kulturních stereotypů a předsudků, což je patrné v básni *Památce Hanádi Džaradátové* (zakroutit hlavou/odsoudit/během tří minut/v hlavním//vysílacím čase).

V sociální kritice se Těsnohlídek nevyhýbá ani pokrytectví, například v básni *Sereme si na hlavy* (50 milionů jinech kluků a holek/se nenarodí/každým rokem/na interrupci –/jsem pro a/kdo je proti/ať lže že/se modlí denně víckrát za nedonošený děti/než za ty donošený/že se modlí denně víckrát za děvky než/za svý rodiče nebo že/se modlí víc za svý rodiče než/za svý děti).

Přirozeně se zde Těsnohlídek nevyhýbá ani lásce, ať už jde o básně *Chodníky plný mrtvejch ptáků* (občas/kluka kvůli holce napadne/že láska/že napořád/že štěstí a takový ty věci a/jindy/jindy jsou prostě jen//chodníky plný mrtvejch ptáků) nebo *Blondatý tulipány* (jsou lásky/po kterejch nezbyde než pár vlasů/na polštáři/pár fotek a vyprávění –/jsou lásky/co nejsou než/ústupek/z jedny strany). Všechny lásky jsou však v Těsnohlídkově tvorbě tragické. V básni *Blondatý tulipány* je zároveň reflektována nemožnost zvrátit chod věcí (myslim na to jaký by asi bylo/dokázat se pořád dokola dojímat smrti a/zamilovávat se pokaždý stejně bláznivě/jako poprvé/a//proč to nejde).

Téma samoty je rozpracováno v básni *Tohle nejsem já* (je těžký/nadchnout se pro cokoliv/26. února/dvě hodiny cesty/krucemburk/napsáno na ceduli/v uších chlácholivý rytmy popu a disca/tahle holka a tamta a tamta/zelená hora/vysočina//pouliční světla zhasly když/do svítání//bylo ještě daleko).

Ve sbírce startuje Těsnohlídkův motiv pohlednic – v každé následující sbírce je pohlednice z nějakého místa. V *Násilí bez předsudků* jde o *Pohlednici z Osvětimi* (v barákách/ve kterých se páčili lidi/se mluví/o večeři/o zpáteční cestě a/pije/se/pepsi).

V naprosté většině básní je lyrickým subjektem samotný Jan Těsnohlídek, jinak vnější a cizí osoba.

2.6 KRITICKÉ OHLASY

Jako první nutno zopakovat, že *Násilí bez předsudků* získalo v roce 2010 Cenu Jiřího Ortena; společně s jeho debutem byly nominovány knihy Kateřiny Tučkové (*Vyhnutí Gerty Schnirch*) a Jana Němce (*Hra pro čtyři ruce*).

Za zmínku dle mého stojí několik postřehů z kritiky Dory Kaprálové, jež *Násilí bez předsudků* hodnotila na portálu idnes: „*Pro autorovy básně je však především příznačné cosi, co bych se v souvislosti s poezií snad i zdráhala vyslovit, ale co Těsnohlídkovy básně zkrátka vystihuje: snaha o takřka sociologické uchopování reality z pohledu generace, která se narodila "příliš brzo" na to, aby dokázala tento "hnusný" svět napravit či zničit.*“¹²

Kaprálová je ve svých názorech mnohdy prozřetelná (předjímá autorovo označení za hlas své generace), anticipující následné povědomí o autorovi: „*Pokud Těsnohlídkovy verše něčím provokují, pak většinou v rámci očekávaného. Nejsou to šokantní provokace lingvistickými či fantazijními kejky, jsou to daleko více chytré a umně navozené obrazy vedené s publicistickou snadností, s níž lze dnes psát poezii a ještě ke všemu poezii angažovanou, totiž se zřejmým důrazem na generační výpověď dnešních dvacetiletých; poezii koneckonců tímto výraznou. Těsnohlídek básník není tedy objevem ve smyslu jazykového mága, nýbrž – pokud to není hloupé takto zgeneralizovat – slušným středoproudým zástupcem své básnické generace, něco jako Jára Rudiš české poezie.*“

„*Jde o básně, jejichž prezentaci si lze snadno představit na nějakém festivalu, při hlasitém čtení, s trochou toho slušného hudebního, v mezích normy umírněného bordelu. Lze si také představit, že si verše budou navzájem se zaujetím předčítat studenti,*“ zde se Kaprálová trefila do černého.

Názory Kaprálové jsou do značné míry objektivním konstatováním, není v nich pozitivní či negativní náboj, což již ovšem neplatí o dalších kritikách, které na knihu vyšly. Zatímco Karel Piorecký takřka pěje ódy, Ondřej Hanus stojí v naprosté opozici – recenze obou zmíněných vyšly v časopise Tvar.

¹² KAPRÁLOVÁ, Dora. Tohle má být hlas mladé generace? Kniha, která získala Cenu Jiřího Ortena In: *Idnes.cz* [online]. [cit. 2016-10-20]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/tohle-ma-byt-hlas-mlade-generace-kniha-ktera-ziskala-cenu-jiriho-ortena-1zp-/zpr_archiv.aspx?c=A100524_105214_kavarna_chu

Karel Piorecký začíná svůj text těmito slovy: „*V současné poezii se snad po delší době začínají opět dít pozoruhodné věci. Jedním z hnízd onoho dění je časopis Psi víno, který se podařilo šéfredaktorovi Petru Štenglovi proměnit v reprezentativní platformu pro poezii, jež není současná pouze podle vrocení, nýbrž především svým charakterem. Daří se mu to zřejmě i proto, že se obklopil nepřehlédnutelnými básnickými talenty.*“¹³

Autorovu výjimečnost vidí Piorecký zde: „*Těsnohlídek kriticky reflektuje současný svět a odmítá se zapojit do zástupu pseudokorektní a pseudokultivované lyriky, která stále láká velkou část současných mladých tvůrců,*“ a dochází k závěrům, jež jsou shodné s mnohými jinými kritiky: „*Těsnohlídkova sbírka totiž aspiruje na vyslovení generační výpovědi, tedy něčeho, co je v současné básnické produkci nevídané.*“

Ondřej Hanus vidí oproti Pioreckému Jana Těsnohlídka a jeho *Násilí bez předsudků* takto: „*Těsnohlídek má tedy pořádně nakročeno k tomu, aby se stal výraznou postavou české básnické současnosti. To by ovšem jeho verše musely za něco stát. Nic proti beatníkům. Nic proti generačním zpovědím. Nic proti nespisovné češtině. (Toho všeho najdeme v knize přešřel.) Avšak Těsnohlídek polyká realitu jako laxativum a výsledný slovní průjem sází do veršů.*“¹⁴

Co se týče propírané souvislosti mezi Těsnohlídkem a generační výpovědí, vyjadřuje se Hanus těmito slovy: „*Je to trapné, násilné, je to stěžování pro stěžování. Přesně tohle od nás, Jene, čekají. Že budeme takhle mluvit. Že budeme mít tyhle názory. Že budeme rebelovat trochu za mezemi zákona, ale nanejvýš tak do třiceti.*“

V závěru své téměř až agresivní recenze vyslovuje Hanus citovaný názor: „*Tato kniha se podle mého názoru neměla vydávat a nepřesvědčí mě ani fakt, že se chystá druhé vydání.*“ Sám za sebe mohu říci, že jsem za další vydání *Násilí bez předsudků* rád; dokonce jsem majitelem výtisku z již třetího vydání, jež vyšlo v Těsnohlídkově vydavatelství.

¹³ PIORECKÝ, Karel. Generační zpověď příliš brzo narozených. *Tvar* [online]. 2009, 20(14), 2 [cit. 2016-10-20]. ISSN 0862-657. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/142/Tvar14-2009.pdf>

¹⁴ HANUS, Ondřej. *Násilí bez poezie*. *Tvar* [online]. 2009, 20(14), 2 [cit. 2016-10-20]. ISSN 0862-657. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/142/Tvar14-2009.pdf>

3. RAKOVINA

V pořadí druhá kniha Jana Těsnohlídka ml., vydaná již pod hlavičkou jeho vlastního nakladatelství, je opatřena doslovem Jakuba Vaníčka, pojmenovaným *Lekce radikálního realismu*, z něhož si vypůjčím fragment: „...co nevidět byl za tímto účelem uveden do chodu stroj na imaginaci, stroj hloubící duchovní prožitky okamžiku, stroj, jehož jediným úkolem bylo nechat zmizet názor a postoj pod nánosem metafor...“¹⁵ Lepší úryvek, popisující můj názor na současnou českou poetickou tvorbu, jsem doposud nikde nenašel. Těsnohlídkova poesie mne zajímá právě proto, že stojí v opozici vůči vyřčenému. Je civilní, srozumitelná, ale přesto nepůsobí banálně (o čemž samozřejmě lze polemizovat).

Básnická sbírka *Rakovina* vyšla roku 2011. Čítá na třicet básní, rozepsaných na necelých čtyřiceti stránkách, obsahuje mnou citovaný doslov Jakuba Vaníčka a je dedikována Silvii Krejskové, která je svým způsobem Těsnohlídkovou femme fatale (byla jí věnována i předchozí sbírka *Násilí bez předsudků*). Sbírkou opět obsahuje motto: jde o úryvek z básně Ondřeje Holubce, Těsnohlídkova blízkého přítele a uměleckého kolegy.

Sbírka začala vznikat roku 2009, tedy bezprostředně po vydání *Násilí bez předsudků*, nicméně v inkriminovaném roce nešlo o vehementní a soustavnou práci – Těsnohlídek tehdy prožíval drastické životní období, nesoucí se především ve znamení alkoholu a hazardu.¹⁶

Z daného marasmu jej částečně vytrhla až Ortenova cena (díky níž autor navštívil několik mezinárodních literárních festivalů) a nový milostný vztah se slečnou Anetou. Neoddiskutovatelný je vliv prostředí na Těsnohlídkovu tvorbu – slečna Aneta například bydlela na jednom ze sídlišť za Prahou, což se zapsalo do básní *Na sídlišti*, *Smrt Srbům*, *Ani jeden z nich to nedokázal*, *Cigareta jako sebevražda jako protest* a *Paneláky*. Praha má v celém díle výsadní postavení, jelikož v ní toho času Těsnohlídek žil. Jako zajímavost možno zmínit, že ačkoliv byla Aneta, napůl z Bosny a Hercegoviny, dle Těsnohlídkových slov milá, hodná a fajn (údajně přesně taková, jakou potřeboval), není jí adresována jediná báseň.

První básní, která pro sbírku vznikla, byla *Dovolená u moře*. Vzpomínky na Silvii Krejskovou, jíž je kniha věnována, se odrazily v básních *Napalm na tohle město* a *Svinary*. Díky zaměstnání v advokátní kanceláři mohla vzniknout báseň *Cizinecká policie Praha*.

¹⁵ TĚSNOHLÍDEK, Jan. *Rakovina*. Vyd. 1. Kruceburk: JT's, 2011. ISBN 978-80-905022-1-5.

¹⁶ Rozhovor s Janem TĚSNOHLÍDKEM, centrum, nar. 1987. Plzeň 19.5.2016.

Protože autor strávil mnoho času v Havlíčkově Brodě, najdeme několik básní, které dané období reflektují: *Před hospodou*, *Na malým městě* a *Nebude to lepší*.

Báseň *Nebude to lepší* pojednává o autorově sousedovi z protějšího domu, s nímž často chodil sázet a sledoval sport, jenž se dobrovolně rozhodl ukončit svůj život (nasadil si na uši sluchátka a položil se na koleje).

Na podzim roku 2010 získal Těsnohlídek stipendium ve Finsku, což jej nesmírně motivovalo k tvůrčí činnosti. V cizině vznikly básně *Rasistická poezie*, *Porno*, *Vlci u dveří*, *Cirkusovej slon* a *Konec světa*, přičemž autor mnoho škrtal a přepisoval v básních, jež se nedostaly do *Násilí bez předsudků*. Jmenovitě jde o *Vánoce v děcáku*, *Neříkej to* a *Můžeš nesouhlasit*.

Závěrem autor dodává, že díky tomu, že redakčně připravoval různé knihy a často škrtal (u sebe i u cizích), pracoval pro Psí víno a měl klidný vztah, mohl se více než čemukoliv jinému ve své tvorbě věnovat společnosti kolem.

3.1 HLÁSKOSLOVNÁ ROVINA

Jak již bylo v hláskoslovné analýze předchozí sbírky naznačeno, recitace Jana Těsnohlídka se vyznačuje výraznými paralingvistickými prvky (kam spadá hlasitost, intonace apod.). Na tomto faktu se v průběhu autorovy tvorby nic nemění, projev zůstává na autorských čteních stále stejný.

Nic se nemění ani na rytmiizaci textu pomocí opakování a výčtů, avšak díky úspornosti básní tyto atributy působí ještě hlubším dojmem.

Výrazné opakovací úseky se nacházejí v básních *Nebude to lepší* (radši/jít spát//probudit se/jít/jít spát//probudit se//jít/jít spát//probudit se a jít/jít spát), *Ani jeden z nich to nedokázal* (dovedeš/si to vůbec představit?//žít do osmdesáti šesti?/pomalu umírat zapomínat a hnít dovedeš/si to představit?) či *Neříkej to* (dneska jste nevyhráli – zkuste to příště!/dneska jste nevyhráli – zkuste to příště!).

Výčty lze nalézt v básních *Cizinecká policie Praha* (neznaj zákony!/neuměj jazyk!/jsou ztracený!/jsou zoufalý!/děti cizinců brečej!/cizinky omdlívaj!/), *Rasistická poezie* (chtěj bydlet v našich domech!/chtěj spát s našima holkama!/chtěj převychovávat naše děti!/chtěj dělat naši práci!/chtěj jí dělat zodpovědnějc a za míň!) nebo *Napalm na tohle město* (tudy jsme šli/tady jsme se fotili/támhle jsme se houpali na houpačkách).

Těsnohlídkovy básně jsou i v této sbírce silně melodizované.

3.2 LEXIKÁLNÍ ROVINA

Stejně jako zbytek Těsnohlídkovy tvorby je i *Rakovina* psána jazykem, jenž jistojistě vyhovuje spíše mladším a otrlejšími čtenářům: hojně pracuje s nespisovnou češtinou a využívá vulgarismy, které zde nepůsobí rušivě či prvoplánově, nýbrž dodávají textům autenticitu. Ve sbírce je naprostá absence neologismů či archaismů, autor se pohybuje ve slovníku obecné češtiny. I v oblasti figur a trop je Těsnohlídkova tvorba generalizovaně velmi chudá, najdeme je zřídkakdy, neboť autor takřka nevyužívá abstrakcí či symbolismu.

Zmíněné vulgarismy najdeme v básních *Jeho poselství* (nikdo/se z toho neposere//každej viděl že/se z toho nikdo neposere/až se jednou svalej), *Napalm na tohle město* (všechno se mění/všechno//se posírá) nebo *Rasistická poezie* (rasistická poezie mrdá mohameda do zadku!).

V textu lze nalézt přirovnání, například v básni *Cizinecká policie Praha* (celou noc/stojej přede dveřma cizinecký policie/vyrovnaný v řadě jak//růže na střelnici), dokonce i metonymii, a to v básni *Na malým městě* (teď/sedíme naproti sobě v kavárně/plzeň vs. zázvorovej čaj), v níž možno objevit i přirovnání (dvě děti jako dvě kotvy do života/dvě děti jako dva šutry do pytle), či hyperbolu, jíž je prodchnuta celá báseň *Rasistická poezie* (rasistická poezie zakazuje jíst kebab!/rasistická poezie zakazuje burky!). Přirovnání je relativně častým tropem, neboť se nachází i v básních *Napalm na tohle město* (stromy zase barevnější jak domy v kodani) nebo *Vlci u dveří* (v tom městě se ztratíš jak v lese//domy jak stromy vysoký ani/si nejde představit že/od nich může mít někdo klíče). Místy můžeme narazit i na metaforu, a to kupříkladu v básni *Život ve dvou místnostech* (život ve dvou místnostech je/pravidelnej režim je/adresa trvalýho pobytu a/adresa zaměstnavatele//život ve dvou místnostech je/rodný číslo je/telefonní číslo a/číslo účtu), či na personifikaci, a to v titulní básni *Rakovina* (tohle město/držej pohromadě dluhy/tohle město/držej pohromadě antidepressiva).

3.3 SYNTAKTICKÁ ROVINA

Jako v ostatních Těsnohlídkových sbírkách i zde je ze syntaktického hlediska zajímavá a výrazná práce s interpunkčními znaménky: větné čárky zcela chybí, mnohokrát jsou však užity vykřičníky (neznaj zákony!/neuměj jazyk!/jsou ztracený/ jsou zoufalý!), jejichž užití si explikují jako jistý morální apel, nebo pomlčky; ty většinou pomáhají výčtu (tohle je rasistická poezie - /nemá ráda cikány/nemá ráda negry/nemá ráda vietnamce) anebo konstatování (tuhle holku si za pár let vezmeš a/zůstaneš s ní -//je dost možný že se všechno důležitý už stalo).

V rámci grafického zpracování člověka zaujme práce s přímou řečí. Namísto uvozovek je užíváno pomlček, které tak funkci uvozovek přejímají, a to například v básních *Před hospodou* (- a cos dokázal ty?/- a cos dokázal ty?/řvala na něj před hospodou), *Ani jeden z nich to nedokázal* (- dovedeš/- si to vůbec představit?/-/- žít do osmdesáti šesti?/- pomalu umírat zapomínat a hnít dovedeš/- si to představit?) či *Neříkej to* (- dneska jste nevyhráli – zkuste to příště!/- dneska jste nevyhráli – zkuste to příště!).

Důležitá je v Těsnohlídkově tvorbě práce s přesahy. Výrazná je v básních *Jeho poselství* (každej viděl že to/nebude trvat dlouho/někde se svalí a/už se nezvedne//každej viděl že/se z toho nikdo neposere/až se jednou svalej), *Život ve dvou místnostech* (život ve dvou místnostech je/pravidelnej režim je/adresa trvalýho pobytu a/adresa zaměstnavatele//život ve dvou místnostech je/rodný číslo je/telefonní číslo a/číslo účtu) nebo *Nebude to lepší* (ve čtyři ráno/v koupelně před zrcadlem si/zkus úsměv//zkus/jak to vypadá když/se usmíváš). Z většiny jsou zde pro budování napětí a koncentraci čtenářovy pozornosti.

Co se členění textu týče, básně jsou jako v ostatních sbírkách bez ohledu na téma či etapu autorovy tvorby symetricky rozděleny do mnoha strof (v tomto ohledu se autor - jako v mnoha jiných - nemění), ovšem není výjimkou, aby byla strofa tvořena jen několika málo slovy. Daný jev můžeme pozorovat v básních *Nebude to lepší* (radši/jít spát//probudit se/jít/jít spát//probudit se//jít/jít spát), *Pohlednice z Prahy* (i peníze//v patrech s oblečením/botama/kosmetikou/věcma do kanceláří/pračkama/televizema/hračkama - -/jsou lidi který/potřebujou zrovna dneska/zrovna tohle a) nebo *Taková byla národní hrdost* (spontánní/čistá a/spravedlivá//národní hrdost).

3.4 MORFOLOGICKÁ ROVINA

Zajímavým prvkem autorovy tvorby, jak už bylo zmíněno, je, že nerozlišuje velká a malá písmena, vše je psáno písmeny malými, a to naprosto vždy a všude (i v případě vlastních jmen), díky čemuž se člověk nemusí zaměřovat na správnost užití.

Ve sbírce *Rakovina* se stejně jako v další autorově tvorbě projevují prvky obecné češtiny. Jde například o nespisovné adjektivní skloňování přídavných jmen a zájmen (tvary takový chvíle místo takové chvíle; kterejm místo kterým; starej a špinavej místo starý a špinavý atd.) či nespisovnou alternaci slovních částí u sloves (trochu se kejval místo kýval apod.).

I v básnické sbírce *Rakovina* je výrazně užíváno deiktických zájmen, a to například v básních *Nebude to lepší* (zkus/jak to vypadá když/se usmíváš//jak to vypadá//jak se u toho tváříš -), *Vlci u dveří* (v tom městě se ztratíš/v tý ulici/v tom bytě jak/v poli s kukuřicí) nebo *Smrt Srbům* (představoval jsem si/jaký to asi bude -/jít se v tom městě projít po sídlišti/chodit těma ulicema).

3.5 SÉMANTICKÁ ROVINA

Co se obsahové stránky týče, a potvrzuje to i sám autor, je *Rakovina* zaměřena především na sociální problematiku: vztah člověka ke společnosti a společnosti k člověku, vyděděnost, samota etc. Už jen první báseň sbírky (*Všechno mi přijde tak snadný*) dává najevo, jakým směrem se odebereme (nejsou než lidi který seděj na balkónech/v oknech/kouřej/a ty/kterejm padá popel na hlavu). Lyrickým subjektem většiny básní je sám autor, případně nezúčastněný vypravěč, potažmo eticky vyhraněný, burcující a naléhavý pozorovatel.

V Těsnohlídkově tvorbě je patrný soucit s lidmi, již se ocitli na periferii: ať už v básni *Jeho poselství* (každě viděl že to/nebude trvat dlouho/někde se svalí a/už se nezvedne), pojednávající o bezdomovci stejně jako báseň *Před hospodou* (v padesáti na ulici//najít si boudu a/záchody//kde se nemusí platit vstupný), či *Cizinecká policie Praha*, v níž se zrcadlí sounáležitost s přistěhovalci (cizinecká policie je plná lidí který/potřebujou pomoc!).

V básních *Paneláky* (co by se změnilo kdyby/teď/někdo skočil z balkónu/v šestém patře/protějščího paneláku//rána/křik/pár rozsvícenejch oken), *Nebude to lepší* (nic není jak má bejt a/nebude to lepší) či *Na sídlišti* (už asi neví co ale/něco v něm je/něco v něm bylo/mělo by bejt) je patrný pocit stereotypu, ztráty ideálů, bezvýchodnosti a skepse.

Násilí bez předsudků obsahovalo *Pohlednici z Osvětmi*, která kritizovala současnou konzumní společnost, neschopnou adekvátně reflektovat hříchy minulosti, *Rakovina* obsahuje *Pohlednici z Prahy*, která též kritizuje konzum, jen z jiného úhlu (v nákupním centru je/všechno v pořádku -//v poschodí plným restaurací je/u každého pultu dost lidí který/maj hlad//i peníze//v patrech s oblečením/botama/kosmetikou/věcma do kanceláří/pračkama/televizema).

V této sbírce se Těsnohlídek dotýká i cizích krajin zasažených válkou či jinými razantními problémy, jde o básně *Smrt Srbům* (- ne každě je na to stavěnej a/dovede zabíjet), *Taková byla národní hrdost* (korejský vlastenci/na začátku 20. století/našli a zabili každého kdo/pomáhal prodat jejich zem Japoncům) nebo *Dovolená u moře* (na Balkáně/jsou ještě lidi který/zažili válku!//koupím si od nich zmrzlinu/pronajmu byt).

V *Rakovině* je patrná anticipace destruktivní budoucnosti, což dokládá báseň *Něco se děje* (tak jak to je/to už nebude dlouho/tak jak to je/to už dál nejde), a navzdory dominanci sociální problematiky se v *Rakovině* objevují i básně o lásce, a to například *Napalm na tohle město* (potkávám lidi který potkáváš/dívám se do výloh do kterejch se díváš/míjím kavárny ve

ktorejch si dáváš kafe/žarlím) nebo *Na malym městě* (když jsme se viděli poprvé/nebylo těžký se do ní zbláznit).

3.6 KRITICKÉ OHLASY

Nejčtenější kritiky knihy *Rakovina* mají na svědomí Pavel Očenášek, a to v časopise *Aluze*¹⁷, a Vladislav Reisinger, jehož kritika vyšla v časopise *Tvar*¹⁸.

Očenáškův přístup ke knize je veskrze věcný: „*Hned z počátku je vůči prvotině Násilí bez předsudků patrný posun ke kratším textům, čímž se autorovi daří zintenzivnit důležitost jednotlivých slov, ponurá atmosféra bezvýhodnosti společenské a finanční situace navíc v minimalistickém hávu působí mnohem silněji. I styl psaní se zdá oproti prvotině vytríbenější, básník se utvrdil v citu pro monotónnost, nechává nás ukolébat opakujícími se prvky, které pak nečekaně naruší. Zesilující se skepse a rezignovanost textů je jen poskrovnu zmírněna světlejšími chvilkami. Básník neburcuje, pouze ukazuje svět přefiltrovaný vlastní frustrací a schoulený v bytě se snaží ze vzpomínek vykřesat alespoň špetku naděje.*“

Na rozdíl od Očenáška je Reisinger ve své recenzi kritičtější a především sarkastičtější: „*Lidičky, chápejte mě, já proti takovému psaní nic nemám, ale nemůžete po mně chtít, abych prohlašoval, že to je dobrá poezie, protože když jde o rap, tak tomu já nerozumím, ten je mi jedno a o bookletu by psal někdo jinej někde jinde, takže Džej-tý by byl jistě ještě daleko slavnější a všem těm zapopelenejm makovicím by to řádsky vobjasnil (YO!).*“

Oba dva se pozastavují nad mediálním pozdvižením, které způsobila báseň *Rasistická poezie*. „*Provokativní formální a nejasná obsahová stránka básně vyvolaly poměrně emotivní reakce. Jedna skupina lidí s povděkem kvitovala básníkovu odvahu rýpat do živého, druhá pak označila celou záležitost za snahu o zviditelnění se,*“ píše Očenášek. Reisinger danou báseň vidí takto: „*Dle mého úsudku Těsnohlídkovi skutečně nejde o názory, nýbrž o marketing a sebepropagaci, sází na kupní sílu a fetišismus extrémistů.*“

O Těsnohlídkovi se často mluví jako o angažovaném básníkovi; Reisinger v souvislosti s tím ve *Tvaru* vyřkl několik zajímavých otázek: „*Je možná smysluplná angažovanost bez etického postoje? Není angažmá bez etiky tím, na čem ztroskotávají všechny ideologie?*“ Odpovědět si na ně musí každý sám.

¹⁷ OČENÁŠEK, Pavel. Nelyrické verše angažovaného básníka. *Aluze* [online]. 2009, (2) [cit. 2016-10-30]. Dostupné z: http://aluze.cz/2011_02/08c_recenze.php

¹⁸ REISINGER, Vladislav. Nic než názor! Nádor! Nebo co vlastně.. *Tvar* [online]. 2011, 22(17), 21 [cit. 2016-10-30]. ISSN 0862-657. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/75/Tvar17-2011.pdf>

4. JEŠTĚ JE CO ZTRATIT

Třebaže básnická sbírka *Ještě je co ztratit* vyšla až po prozaickém díle *Ada*, budu nejdříve analyzovat ji, neboť bych rád zachoval jakousi logickou posloupnost – předcházely dvě básnické sbírky, a tak bych takto rád završil autorovu dosavadní básnickou tvorbu.

Stejně jako Těsnohlídkova druhá básnická sbírka *Rakovina* vychází i *Ještě je co ztratit* pod hlavičkou jeho vlastního nakladatelství, a to roku 2013. Tato básnická sbírka vznikala souběžně s autorovou zmíněnou prozaickou prvotinou *Ada*, která je založena na skutečných událostech (tragický vztah s polskou dívkou Izou), tematicky jsou tedy takřka totožné a v mnohém se prolínají a doplňují. Sbíрка též obsahuje několik vzpomínek na Silviu Krejskovou (kupříkladu báseň *Něco jsme ztratili*), které je dedikována předchozí sbírce *Rakovina*.

Jan Těsnohlídek ml. otevřeně přiznává, že v době vzniku této knihy, kdy objížděl mnoho koncertů se skupinou Umakart k jejich – tehdy - nové desce, velmi fetoval, a dodává, že psal knihu takzvaně se žiletkou na krku (údajně mohl kdykoliv zemřít), což se do básní nesmazatelně promítlo. Sám autor tvrdí, že stěžejními tématy sbírky jsou vzpomínky a že se do obsahu knihy velmi otiskly dovolené, práce či cizost. Dále má za to, že formou se sbírka blíží předchozí sbírce *Rakovina* a obsahem (problematika pocitů a vztahů) prvotině *Násilí bez předsudků*, s čímž souhlasím.¹⁹

Sbíрка je uvedena úryvkem Těsnohlídkova přítele a básnického kolegy Ondřeje Holubce (tohle nás baví//za tohle demonstrujuem/za tohle platíme/pro tohle pracujuem/kvůli tomuhle dýcháme/jíme a vyměšujuem//tohle nás bolí, v tomhle spíme). Úryvek dává tušit jistou ambivalentní povahu knihy, co se vztahu k životu týče. Básnická sbírka *Ještě je co ztratit* je prozatím jedinou autorovou sbírkou, jež neobsahuje báseň, jejíž název by se shodoval s titulem knihy. Básnická sbírka *Násilí bez předsudků* totiž obsahuje báseň s názvem *Násilí bez předsudků* a sbírka *Rakovina* též obsahuje stejnojmennou báseň.

Ještě je co ztratit obsahuje třicet osm básní, které se odehrávají na čtyřiceti osmi stranách, autorem motivu na přebalu knihy je výtvarník a hudebník Jaromír 99, opět je psána volným veršem, rýmy byste zde tedy hledali marně, a vyšla v nákladu šesti set kusů. Její analýza není tak rozsáhlá jako u dvou předchozích sbírek, neboť jak už bylo řečeno, je propojená s autorovou prózou *Ada*.

¹⁹ Rozhovor s Janem TĚSNOHLÍDKEM, centrum, nar. 1987. Plzeň 19.5.2016.

4.1 HLÁSKOSLOVNÁ ROVINA

Básnická sbírka *Ještě je co ztratit* se svou lapidárností nese v duchu básnické sbírky *Rakovina*. I zde k intenzitě prožitku přispívají zmiňované výčty a opakování, jež jsou signifikantními atributy Těsnohlídkovy tvorby, determinující rytmičnost jeho textů.

Výčty nabízejí básně *Možná se toho dožijem* (možná/si jednou budeme říkat že//jsme ztratili spoustu času když/budeme mluvit o dnešku/o tomhle víkendu/o minulým víkendu/o příším víkendu), *Něco jsme ztratili* (nebáli jsme se/chtít/a nedostat/vsadit/a prohrát/jít/a zakopnout -/nebáli jsme se/slíbit si věci který//nešlo splnit) či *Jaro přijde a zachrání nás* (půjdeme spolu na tramvaj/v teniskách/na suchym chodníku kopat/do kamínků štěrku//přivírat oči před světlem/usmívat se a říkat//už je jaro že/konečně//je zase jaro).

Motiv opakování se nachází v básních *Dva z těch smutnejch lidí* (sedíme spolu v pokoji/říkáme že/je konec že už doopravdy/je konec/je konec/říkáme si ale//nic nekončí), *Nová šance* (zítra ráno bude/novej den/novej den jako/nová šance/nová šance/si ublížit//ublížit jinak/ublížit víc) nebo *Manekin* (lidi přicházej a/odcházej/cizí lidi/přicházej a odcházej//nikdo nepije/nikdo netančí//nikdo//se nevrací).

Jako jediná ze sbírek obsahuje *Ještě je co ztratit* grafickou chybu, a to v básni *Vzpomínky na Budapešť*, kde chybí háček nad e (mohlo to být ve kterémkoliv jiným evropském městě).

4.2 LEXIKÁLNÍ ROVINA

Jazyk, kterým Těsnohlídek v *Ještě je co ztratit* mluví, je symetrický jak s básnickými sbírkami *Násilí bez předsudků* a *Rakovina*, tak s prózou *Ada*. Lze tedy mluvit o tom, že již v počátcích své tvorby autor objevil směr, jímž se chce dát a jehož se chce držet.

Těsnohlídkův slovník je v této sbírce ovšem umírněnější, což dokládá takřka totální absence vulgarismů. Výjimky tvoří básně *Včera sis zničil život* (úplně na sračku/zavoláš holce/jediný holce na světě se kterou bys moh/bejt doopravdy šťastnej///ona/ti řekne/ať jdeš spát -/a sobě řekne/že seš debil) a *Kéž bys tu byla* (přijdou horší věci//umřou rodiče/umřou nejlepší kamarádi/kvůli nějaký blbosti se/všechno posere/posere doopravdy). V předchozích sbírkách byl autor podstatně vulgárnější.

Sbírka *Ještě je co ztratit* taktéž obsahuje i méně trop a figur než sbírky předchozí, což si vysvětlují tendencí nenabízet čtenáři nic než holou skutečnost. Sbírka obsahuje jen něco málo přirovnání, například v básních *Amulet* (ve vodě jsme sbírali škeble/jak amulety//jako bysme věřili že/jedna z nich/ta nejkrásnější/náš zachrání) nebo *Jako každý zvíře* (jako každý zvíře/v zimě//nastavuju větru záda). V knize se nachází jediná metafora, a to v básni *Rytíř skleněného hradu* (tohle jsem/tohle/bych moh bejt -//statečnej/rytíř jednoho z miliónů/skleněnejch hradů/od pondělí do pátku/od devíti do sedmnácti třiceti).

Těsnohlídkův jazyk je civilní, chudý na zvláštnosti a experimenty, čerpá z nespisovného jazyka, mluví obecnou češtinou. Těžko byste zde - stejně jako v jeho jiných knihách - hledali archaismy či neologismy, slang či argot. Těsnohlídek je ve vyjadřování přímý a jednoduchý.

4.3 SYNTAKTICKÁ ROVINA

V rovině syntaktické je podobnost s předchozí básnickou sbírkou, a to především díky úspornosti (zatímco *Násilí bez předsudků* čítalo na bezmála osmdesát stran, *Ještě je co ztratit* jich má pouze čtyřicet osm, ačkoliv v počtu básní v pořadí třetí sbírka vede; básní je zde třicet osm, v *Násilí* jen dvacet pět).

I v této sbírce, jak už je u Těsnohlídka zvykem, chybí v básních interpunkce, což podporuje plynulost textu.

Častokrát se v Těsnohlídkových básních v jednom verši objeví sotva tři slova, přičemž mnohdy mohou dohromady tvořit strofu, která je následně v dalších strofách modifikována. Tuto tendenci, jež podporuje intenzitu prožitku a vytváří jistý obsahový tlak, lze vysledovat například v básni *Velký věci* (chlast/zabije to dobrý/v tobě//chlast/v tobě zabije/to dobrý//chlast/to dobrý/zabije//chlast/zabije//zabije - -), *Rekvizity* (představuju si/lžu si že/tady/bych/moh/taky/žít) nebo *Záchranná loď* (její město bylo jako záchranná loď a/nikdy/nebylo líp než tenkrát/nikdy nebylo líp/než tenkrát a nikdy//hůř/než teď//když/se/taky//potápí).

I zde se hojně vyskytují přesahy z verše do verše či ze strofy do strofy, a to v básních *Manekin* (z baru kde jsi/každej den/několik let/pár let zpátky/pila/tančila/znala každýho/kdo vešel//je kavárna), *Kéž bys tu byla* (si budem říkat že/to vlastně tenkrát/nebylo tak špatný že/to vlastně tenkrát/vůbec/nebylo tak špatný) nebo *Poslední báseň jakou kdo kdy napsal* (poslední báseň s poslední tečkou na konci jako/poslední pusa někomu kdo odejde a/už se nevrátí jak/poslední milování před rozchodem/jako poslední procházka po známejch místech než/se odstěhuješ někam daleko).

Přímá řeč je v této sbírce řešena užitím kurzívy.

4.4 MORFOLOGICKÁ ROVINA

V této rovině je opět výrazná nespisovná deklinace (například v básních *Poslední báseň jakou kdo kdy napsal*: všechny další budou už jen uměle/vysoustružený kusy vět//prázdný/nezajímavý/zbytečný// nebo *Prosklený dveře*: díval se na umazaný prosklený dveře/na druhý straně baru a/doufal že/tam někde uvidim tvoji tvář/že tě tam někde můj/rozostřenej pohled nakreslí).

I morfologická rovina sbírky *Ještě je co ztratit* je bohatá na deiktická zájmena: *Kéž bys tu byla* (možná/že si časem budem pamatovat/jenom to pěkný a/na všechno to špatný zapomenem), *Amulet* (ta nejkrásnější/nás zachrání//jako bysme věřili že/ten/kdo jí najde/najde v sobě ještě sílu) nebo *Jako kdyby už nemohla přijít válka* (bavíme se o tom/co řekneme dětem/až budou tohle a/až budou tamto).

Dovolím si na tomto místě malý experiment, a to sice přepsat krátký úryvek básně *Kéž bys tu byla* z nespisovné češtiny do češtiny spisovné: možná/že si časem budeme pamatovat/jenom to pěkné a/na všechno to špatné zapomeneme//budeme chodit každý sám/každý po jiném městě a/říkat si že/tady//tady všude jsme/mohli být šťastní//tady všude jsme mohli//být spolu. Myslím, že kdyby se k takovému kroku uchýlil i sám Jan Těsnohlídek, už by to nebyl on, ztratil by svou osobitost. V nespisovnosti tedy vidím elementární atribut jeho tvorby.

4.5 SÉMANTICKÁ ROVINA

Výraznými liniemi v této sbírce jsou nostalgie a bilancování, jež jsou patrné například v básni *Možná se toho dožijem* (možná/si tohle všechno jednou budem jednou vyčítat/říkat že/jsme ztratili spoustu času že/jsme dělali nesprávné věci/s nesprávněma lidma/budeme říkat že/to nebylo potřeba že/to vůbec/nebylo potřeba).

V básni *Dva z těch smutnejch lidí* (sedíme spolu v pokoji/říkáme že/je konec že už doopravdy/je konec/je konec/říkáme si ale//nic nekončí) se zase Těsnohlídek dotýká vztahové nespokojenosti a neschopnosti učinit radikální rozhodnutí, zároveň se postavy jeho básní dostávají do neřešitelných situací, jako například v básni *Zachraň mě zachraň* (nechci/co bych/měl chtít/necejtím/co bych měl/cejtit).

Ani v této sbírce nechybí pro Těsnohlídka tradiční „pohlednice“, tentokrát se jedná o *Pohlednici z Třince* (přesně tohle/někdo viděl z tohoto okna/dvacet třicet let zpátky//úplně stejnej smysl//to mělo), v níž autor dokládá svou schopnost zachytit všední věci nevšedním způsobem (podobně jako například legendární americký spisovatel Raymond Carver ve svých povídkách). Od společenské kritiky se tedy v této pohlednici odklonil k introspekci.

Báseň *Velký věci* se dotýká tématu životní rezignace (všechno se opakuje//velký věci bude/dělat někdo jinej//někdy jindy//někde jinde) stejně jako báseň *Druhá strana světa* (to co bylo/už není a/není pochyb že//to co bude//to co může přijít/to všechno co/se ještě/může/stát//nebude víc než to//co bylo), ve které zároveň dochází k idealizaci minulosti.

Jak bylo zmíněno v úvodu této kapitoly, je zajímavé, že básnická sbírka *Násilí bez předsudků* obsahuje báseň *Násilí bez předsudků*, básnická sbírka *Rakovina* též obsahuje stejnojmennou báseň, ale sbírka *Ještě je co ztratit* žádnou takovou báseň nemá. Daná formulace se ovšem parafrázovaně skrývá v básni *Nad ránem v cizím bytě* (někdy se zdá//že/je/toho/tolik//co chtít/co získat/tolik//o co bojovat - //a jindy//že/už/není/ani//co ztratit).

Zásadním tématem sbírky *Ještě je co ztratit* je láska, v jistém slova smyslu se u Těsnohlídka dostáváme k určitému zklidnění, což dokládá báseň *Chtěl bych být tím na koho čekáš* (chtěl bych být tím/na koho čekáš//tím/komu dáš jednou děti/ten s kým se nebudeš bát/stárnout).

4.6 KRITICKÉ OHLASY

Recenze na knihu *Ještě je co ztratit* vyšly v časopisech *Psí víno* a *Tvar* a obě dvě jsou vesměs svorně negativistické. Oba recenzenti se shodují na vyčerpanosti Těsnohlídkova stylu i témat. Navzdory nepříliš pozitivním názorům jsou však kritici schopni připustit autorovu oblíbenost v rámci čtenářské obce: „*Zdá se, že právě bezprostřednější styk s publikem, zřetelný například i v expresivních básnických čteních, zformoval u mladého autora zostřený smysl pro určitou dobovou atmosféru, díky které jeho poměrně nedokonalá poezie rezonovala se čtenáři mnohem více než díla daleko dotaženější.*“²⁰

V tomto místě mi vyvstávají před očima Vítězslav Hálek a Jan Neruda. Současníci, z nichž první jmenovaný byl uznáván a oblíben za svého života, druhý doceněn a upřednostňován po své smrti. Můžeme pouze teoretizovat, jaký osud čeká Těsnohlídka a jeho díla mezi generacemi budoucími.

Jeden z recenzentů oživuje rozsáhlejší sbírku *Násilí bez předsudků* a dává ji do souvislosti s úsporností sbírky *Ještě je co ztratit*: „*Opravdu jen těžko lze vzpomenout na básnický počín, který by byl prostší, stručnější a významově průhlednější. Těsnohlídkovy verše jsou tvořeny povětšinou útržky myšlenek a dialogů, které se třepotají na stránkách, jimž vládne bílá barva. Témata existenciálních nouzí, rozpadlých vztahů, plynutí času, stárnutí či pocitu marnosti jsou pojednána s přímočarostí, která místy hraničí s banalitou prvních středoškolských pokusů.*“ Z nějakého důvodu na mne však tato kritika, kterou by jistě kdekdo označil za příkrou, nepůsobí apriorně jako dehonestující. Chápu ji pouze jako konstatování faktů, výsledek bližšího zkoumání a „pozorování“. Z hlediska současné literární kritiky se nicméně možná nelze divit tomu, že si Jan Těsnohlídek může připadat jako enfant terrible české poezie.

Mnohé z postřehů nabízí prostor k identifikaci s některými tezemi této diplomové práce: „*Síla Jana Těsnohlídky tak není v tom, že by se dokázal na svět podívat z nějaké zvláštní perspektivy a přetavit tuto zkušenost do originálních veršů. Naopak, je mistrem všednosti. Dívá*

²⁰ SEGI, Stefan. Poezie pro každého. *Psí víno* [online]. 2013, 66 [cit. 2017-04-18]. ISSN 1801-0202. Dostupné z: <http://www.psivino.cz/dudek/wp-content/uploads/e-PV66.pdf>

se na svět právě tak jako většina ostatních a ve svých básních zachycuje něco jako všeobecně sdílenou zkušenost či naladěnost.“

V medailonku autora, jenž je součástí této diplomové práce, je zmíněno, že Těsnohlídek takřka nemá literární vzory, na což naráží i jedna z recenzí a implikací dochází k tomu, že z onoho plyne budoucí slepá ulička a cykličnost Těsnohlídkovy tvorby: „...*narážíme zde na jeho osobní názory, tj. odmítnutí četby poesie, inklinaci k civilní, akademismem a básnickou 'encyklopedičností' neposkrvněné, živelné tvorbě. Z těchto postojů, jakkoliv jsou založeny na tvůrčí intuici a samorůstu, však plyne riziko, že jeho poetika bude dříve či později vyčerpána, bude stagnovat, nestagnuje-li již – že lidská, zralostní zkušenost nebude stačit k tomu, aby se básníkův vyjadřovací rejstřík rozrostl o nová paradigmatata. Pravda, mnozí čtenáři se spokojí s tím, že je to ten starý dobrý Těsnohlídek...*“²¹

Některé vyřčené názory jsou ryze spekulativní: „*Navzdory vykřikované opravdovosti z textů cítíme pachut' falše, a to už je tvůrčevská nikoliv posa, natož rafinovanost, nýbrž prostá pokerová vypočítavost a sázka na osvědčenou taktiku.*“²¹ Nemyslím si totiž, že je možné podobná tvrzení absolutizovat. Jde-li ze strany autora o vypočítavost, to musí vědět autor sám. Rozhodně bych nalezení vlastního, vyhovujícího stylu nepovažoval za oportunistus. Je na každém z nás, zdali v umění oceníme stereotyp, či budeme chtít, aby se literáti, již se objeví v našem hledáčku, jakkoliv vyvíjeli.

²¹ NĚMEC, Vojtěch. Recyklace stereotypisací.. *Tvar* [online]. 2014, **25**(17), 22 [cit. 2017-04-18]. ISSN 0862-657. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/828/Tvar06-2014.pdf>

5. ADA

Na podzim roku 2011 se Jan Těsnohlídek ml. potkal s polskou dívkou Izou a na to konto za ní začal jezdit do Krakova. Dle jeho vlastních slov byl onen vztah od počátku nefunkční a Těsnohlídek měl neustále na krku pomyslný nůž. Po nepříliš dlouhé době si uvědomil, že z dané zkušenosti budou spíše než básně vznikat delší a komplexnější texty, a tak si začal psát poznámky, což vyvrcholilo stipendiem, jež na podzim roku 2012 získal. Následně měl tedy čas z poznámek vytvořit knihu, jež je údajně ze sta procent autobiografická a z devadesáti procent pravdivá.²²

Kniha má sedmdesát dva stran, jež jsou rozděleny do třinácti kapitol, jako všechny autorovy knihy je i tato ve formátu A5, byla vydána v nákladu jednoho tisíce a pěti set kusů a je dedikována Adě, Andymu, Davidovi, Romče, Vaškovi a v neposlední řadě též Ize, jež autora inspirovala k sepsání příběhu. Kniha je uvozena citací Larse Saabye Christensena.

²² Rozhovor s Janem TĚSNOHLÍDKEM, centrum, nar. 1987. Plzeň 19.5.2016.

5.1 HLÁSKOSLOVNÁ ROVINA

I v *Adě* je možno vysledovat častá opakování („*Ada říká, že je špatná pro vztah, že už na vztahy nevěří, říká, že je těžká holka pro vztah, a já kejvu a беру, co je, беру to, jak to je, беру to. Říkám Adě, že to беру,*“ nebo „*Ada jede do Prahy. Jede z Polska deset hodin, aby mohla bejt pár dní v Praze. Ada miluje Prahu. Ada studovala češtinu v Krakově a miluje češtinu a miluje Prahu. Ada jede autobusem, jede vlakem, jede s kamarádkou, spí. Ada jede do Prahy.*“) a časté výčty, které zde stejně jako v autorových básních pomáhají rytimizaci a gradaci děje („*Ada nemá moc ráda lidi. Ada lidem nevěří. Ada nemá ráda židy, nemá ráda gaye, nemá ráda děti,*“ nebo „*Zatímco piju a kouřím, zatímco jím, zatímco jsem na záchodě, dávám si sprchu, mění se svět. Někdo postavil dům, někdo někoho zastřelil, někdo někomu řek něco, co bylo důležitý. Všechno se děje. Chce se mi věřit, že všechno nějak dobře dopadne, že všechno má nějaký smysl, nebo že to nějaký smysl mít bude.*“).

Ony výčty a opakování též přispívají k melodičnosti textu, texty často působí jako texty písňové, v nichž je prostor pro sloky a refrény. Atributem Těsnohlídkovy tvorby je tedy jistá „refrénovitost“, a to díky repetici leitmotivů, o nichž více v sémantické části.

5.2 LEXIKÁLNÍ ROVINA

V oblasti figur a trop je u Těsnohlídka čas od času možné zaregistrovat například hyperbolu („*Mám chuť jít na záchod a uříznout si tam hlavu.*““) či metafory a přirovnání („*Dny se ztrácejí jako ponožky v pračce,*“ nebo „*Lesklý oči odrážej světla lustrů. Světla lustrů se lámou o sklenice a topěj se ve sklenicích.*“), ovšem v převážné většině je Těsnohlídek jaksi bezobrazný a nenabízí člověku žádný prostor pro fantazii. Důležitým atributem jeho díla je tedy konkrétnost (absence abstraktních pojmenování).

Třebaže ne bohatě, jsou v knize zastoupeny vulgarismy („*Všechno je na hovno, všechno se posírá, píšu kamarádovi,*“ nebo „*Pijeme a kouříme a někdy je to fajn, mluvíme o tom, jak je svět na hovno, jak jsou média na hovno, jak na hovno je politika a rozumíme si.*“). Jejich užití je věcné a na místě, nepůsobí prvoplánově.

Jazyk Těsnohlídkova díla je prost neologismů, archaismů či cizích nebo odborných termínů, což je prvek veškeré jeho tvorby. Mluví jazykem, kterému porozumí každý. Taktéž zde nenajdete jakýkoliv slang či argot. Těsnohlídek se čtenářem komunikuje výhradně obecnou češtinou.

V podstatě všechny lexikální (i další) roviny této diplomové práce docházejí ke stejným závěrům, což lze explikovat velmi jednoduše: Jan Těsnohlídek již v začátcích své tvorby objevil styl, jímž chce tvořit, a sveřepě se jej drží, z čehož je možno predikovat, jak bude vypadat i jeho další tvorba.

5.3 SYNTAKTICKÁ ROVINA

Výhodou autorových básnických sbírek je, že postrádají interpunkci. Pomáhá to plynulosti a rychlosti četby. V próze se však větným čárkám vyhýbá jen těžko, usnadňují orientaci v příběhu a nutno podotknout, že v případě dalších prozaických počínů by si měl Jan Těsnohlídek najmout zodpovědnějšího jazykového korektora, neboť oblast interpunkce je v knize *Ada* značně zanedbaná. Příklady, jež zde uvedu, uvedu záměrně s interpunkčními chybami, aby bylo patrné, k jakým pochybením došlo. „*Ada mluví o stárnutí a o vráskách, o prvních šedivejch vlasech a o tom, že všichni kluci jsou stejný, že si najdu jinou holku, mladší, že dřív nebo pozdějc se to stane, že všichni kluci jsou stejný a já jsem stejnej, jako všichni kluci a čím víc Ada pije a čím víc Ada kouří, říká mi víc zlý věci a čím víc piju a čím víc kouřím, tím víc mě bolí, co Ada říká.*“ Například čárka před spojením „*jako všichni kluci*“ je redundantní, neboť větná konstrukce postrádá verbum finitum, a naopak zde chybí čárky, které by oddělovaly věty hlavní od vět vedlejších, konkrétně před větami typu „*čím víc Ada pije*“ nebo „*čím víc piju*“.

Zajímavostí oproti jiným prozaickým dílům je, že první odstavce v Těsnohlídkových kapitolách jsou odrazeny. Kapitoly jako takové jsou krátké, rychle ubíhají, tempo knihy proto lze označit téměř za hektické.

Další zajímavostí, která by na leckoho mohla působit rušivě, je zarovnání textu doleva, nikoliv do bloku, jak jsme u většiny děl zvyklí, řádky jsou tedy zakončovány asymetricky.

5.4 MORFOLOGICKÁ ROVINA

Z hlediska slovnědruhové platnosti dominují podstatná jména a slovesa, což lze přičíst úspornosti Těsnohlídkova jazyka, který rozhodně nemůžeme označit za košatý. Tento rys pomáhá dynamice textu a jisté přehlednosti.

Nejvýraznějším rysem této roviny je užívání nespisovných tvarů slov (místo „taková slova“ najdeme „takový slova“, místo „tohle je jiné“ najdeme „tohle je jiný“ nebo „některý přání nejdou splnit“ místo „některá přání nejdou splnit“).

Jedinkrát se v textu neobjeví podmiňovací tvar slovesa být ve formě bychom, nýbrž vždy pouze jako bysme („*Přál bych si, abysme mohli na všechno zapomenout a bejt prostě spolu.*“).

Podobně jako v básnické sbírce *Násilí bez předsudků* se i v *Adě* nachází nesprávné skloňování slova spousta („*Říká se, že jsme i to, co jsme ztratili. Občas mi přijde, že spousta lidí jsou už jen to, co ztratili, že už všechno skončilo a nic nezačíná a snad oni ani nechtěj, aby začalo.*“).

Nespisovnost je jedním z podstatných rysů Těsnohlídkova díla. Nutno podotknout, že kdyby se autor držel norem spisovného jazyka, z jeho děl by se vytratila tolik opěvovaná autenticita (viz jiné morfologické analýzy v této diplomové práci).

5.5 SÉMANTICKÁ ROVINA

Tak jako Květoslav Chvatík označil Kunderovu *Nesnesitelnou lehkost bytí* za příběh o lásce, dovoluji si i já zjednodušit Těsnohlídkovu *Ada* na knihu pojednávající o lásce, přesněji o lásce od samého začátku odsouzené k zániku, tedy o lásce skrz na skrz tragické (což je atribut všech Těsnohlídkových lásek). V příběhu najdeme dvě hlavní postavy (bezejmenný vypravěč a jeho dívka Ada), zbylé postavy se v knize objevují pouze nárazově a v podstatě nehrají důležitou roli.

Jedním z leitmotivů *Ady* (a tento leitmotiv je přítomný v kompletní Těsnohlídkově tvorbě) je alkohol ve spojení s cigaretami. Zmínky o pití a kouření lze s trochou nadsázky objevit na téměř každé stránce („*Pijeme a pijeme, pijeme a kouříme, kouříme moc, ale je pátek, tak co. Chodíme z baru do baru. Pijeme a pijeme,*“ nebo „*Mluvíme, pijeme a kouříme celou noc, až do rána.*“).

Dalším leitmotivem je všudypřítomná rezignace a životní apatie („*Říká se, že jsme i to, co jsme ztratili. Občas mi přijde, že spousta lidí jsou už jen to, co ztratili, že už všechno skončilo a nic nezačíná a snad oni ani nechtěj, aby začalo.*“)

Jak již bylo řečeno, v knize *Ada* jsou časté odkazy na básnickou sbírku *Ještě je co ztratit*, a to například na báseň *Jaro přijde a zachrání nás* („*Všechno je na hovno, všechno se posírá, píšu kamarádovi, kterej to dobře ví. Píše mi, že dobře ví, že je všechno na hovno a že se všechno posírá, ale že bude líp, že brzo přijde jaro. Brzo přijde jaro a zase nás zachrání, píše mi.*“). Lze zde ovšem najít i odkazy na Těsnohlídkovu druhou sbírku *Rakovina* („*Cigareta jako sebevražda, jako protest. Ze zvyku,*“ nebo na titulní báseň *Rakovina* „*Ada nikoho nepotřebuje, stejně jako spousta lidí, který potkávám na ulicích. Dívám se na ně a říkám si, že něco s nima musí bejt v nepořádku, vypadaj tak bezchybně, tak sebevědomě, pěkně oblečený a voněj, choděj, jako by věděli, kam jdou. Přejedený a prázdný, říkám si. Prázdný a přejedený, říkám si.*“). Těsnohlídkova tvorba se takto zajímavě propojuje a působí koherentně (v podstatě jako jeden provázaný příběh).

Častokrát je v textu reflektován strach ze ztráty, který téměř až hraničí s paranoiou (*Myslím na Adu. Říkám si, že je to tak křehký, co s Adou máme, že se to může stát každé den, když já jsem tak daleko a Ada je tak daleko. Může se stát, že přijde chvíle, a nemusí ji nikdo chtít, a Ada někoho potká a bude si s ním rozumět, pěkně a zajištěně, charismatickej kluk ve správným věku, příjemnej klub, příjemná hudba, pár drinků a dopadne to, jak by nemělo a nikdo to nemusí chtít a může se to stát každé den.*).

Velice zajímavým tématem, jež se člověku otevírá až při hlubším zkoumání, je problematika slov a jejich konotací, konkrétněji užívání týchž slov a jejich rozdílného chápání („*Píšu Adě, že ji miluju a že s ní chci bejt napořád. Píšu Adě, že ji miluju a že s ní chci bejt napořád, jako jí to psali jiný kluci přede mnou. Je večer a Ada na svatbě kouří a pije. Ada se baví a zlobí se, že jí píšu. Píšu Adě, že ji miluju, a myslím tím vesla k lodi, most přes řeku, myslím tím podanou ruku, studnu na poušti, iglú za polárním kruhem, myslím tím chatrč v lese, talíř s jídlem, deštník, když prší, myslím tím moře a teplo a sushi a všechno pěkný, všechno, co má Ada ráda. Ale Ada čte moje miluju tě jako provazy, jako pouta a kámen přivázaney k noze, čte to jako vězení a já s tím nemůžu nic dělat, protože jsem moc daleko, a Ada s tím nemůže nic dělat, protože moc pila a všechno se opakuje. Opakuje se, opakuju se.*“)

Hlavní hrdinka knihy Ada se mnohdy projevuje jako bipolárně afektivní, když jednou řekne „*Možná, že bysme mohli žít v Těšíně,*“, aby vzápětí svou tezi znegovala: „*Ada říká, že by se v Těšíně nudila, že je to malý město, že se tady nedá nic dělat,*“. Zde se nabízí prostor k dalšímu leitmotivu knihy, kterým je kverulantství hlavní hrdinky („*Myslím na to, že Ada možná nevzpomíná jen na svoje bývalý kluky, že možná myslí spíš na sebe, na to, jaká byla, na to, že byla mladší, na to, že tenkrát věcem víc věřila, že dřív pro ni měly slova větší váhu. Vyčítá mi, že se dřív měla líp, že všechno bylo dřív lepší, ale nejde jí o to, že ti kluci byli lepší. Snad dřív byla lepší Ada, snad se víc snažila, snad jí to chybí, snad dřív měla víc ráda lidi a snad měla i víc ráda sebe. Možná lituje toho, že dřív ještě studovala, že mohla víc cestovat, že nemusela chodit do práce.*“)

Místy se člověku vybaví slova jako kýč či naivita („*Ada je sama a já jsem sám. Budeme spolu, ale nebudeme spolu, abysme nebyli sami. Budeme spolu, abysmy byli spolu.*“), která bychom mohli absolutizovat v momentě vytržení sentencí mimo kontext autorovy tvorby, avšak ve spojitosti s kompletním Těsnohlídkovým arsenálem působí kompaktně a dodávají jeho tvorbě ráz svébytnosti.

Předními vlastnostmi autora jsou ryzost a upřímnost, přičemž hovořím o jeho tvorbě i osobnosti zároveň. Těsnohlídek před čtenářem nic neschovává, což může být jak pozitivum, tak negativum („*Myslím na to, že jsou holky s modřinama, holky, na který kluci křičej a zle, sprostě jim nadávaj, a říkám si, co by Ada mohla chtít víc než mě? A pak vidím pány v drahým oblečení, ve velkejch autech, vidím holky v kožichách, který jim takový páni koupili, holky, který maj věci, který Adě nikdy nekoupím, který nikdy nebude Ada mít, když bude se mnou, a říkám si, jestli Adě budu stačit, jestli by Ada mohla jednou bejt se mnou šťastná, jestli by jednou chtěla bejt se mnou.*“).

5.6 KRITICKÉ OHLASY

Velmi pregnantně se na adresu Ady vyjádřil v časopise Instinkt Vojtěch Varyš: „*Jasně, pro leckoho je to ohrané: kluk mezi dvacítkou a třicítkou, trochu umělec, trochu intelektuál, trochu povaleč - momentálně je zamilovaný, ale před měsícem řešil něco jiného než Adu a za pár měsíců to bude zase jinak. Ale ačkoli máme mladých literátů tuny, nikoho nemůžeme pokládat za generační hlas - Těsnohlídek se tomu blíží nejvíc. Na rozdíl od něj totiž má málokdo odvahu psát nejen o současnosti, ale psát současně. A především - nebát se zabývat sám sebou. Možná i proto je většina české literární scény na Těsnohlídka alergická - ale to je jejich problém. On tenhle polosvět nepotřebuje a čtenáři koneckonců také ne.*“²³

Těsnohlídek je zde zmíněn v souvislosti s generačním hlasem, což je atribut, který je s autorem spojován již od vydání *Násilí bez předsudků*.

Varyš v recenzi ještě dodává: „*Příběhů podobného typu známe spoustu a i tenhle skončí jako všechny ostatní. Co je ale na Těsnohlídkově próze přitažlivého, je - podobně jako u jeho básní - autentický pocit.*“

Onen autentický pocit si dovoluji označit za jeden z důvodů Těsnohlídkova úspěchu, nebál bych se též použít slovo důvěryhodnost. Jak bylo řečeno v úvodu práce, Těsnohlídek si prostě na nic nehraje a v podstatě čtenářům nenabízí víc než sám sebe, což ovšem rozhodně není málo.

Recenzi na Těsnohlídkovu prozaickou prvotinu lze objevit i v časopise Aluze a já se ochotně přiznávám, že jsem rád, že se mé názory v mnohém shodují s autorem recenze Pavlem Očenášekem: „*Text ale strhává čtenářovu pozornost především ke stylu, jakým je psán a k protagonistovu vidění světa, které je dosti roztržité a plné protikladů. Forma textu je silně rytmizovaná. Setkal jsem se i s názorem, že Ada je vlastně poezii. Skutečně, Těsnohlídek volí podobné výrazové prostředky jako ve svých básních, na některých místech dokonce sám sebe cituje či parafrázuje.*“²⁴

²³ Instinkt: Nemělo to cenu, ale... Praha: VARYŠ, Vojtěch. 2012, roč. 3, listopad. ISSN 12 13 – 774X.

²⁴ OČENÁŠEK, Pavel. Dokud nás nuda nerozdělí. *Aluze* [online]. 2013, (1) [cit. 2017-04-30]. Dostupné z: http://aluze.cz/2013_01/08e_recenze.php

Poetická forma, protiklady, rytmus, citace vlastní poezie, to všechno jsou vlastnosti Těsnohlídkovy prózy.

Další potvrzení některých mých tezí nacházím v tomto Očenaškově odstavci: „*Strohý jazyk Ady nabývá určité patetické dikce, která čtenáře odzbrojuje, poněvadž v tak jednoduchém jazyce, který je většinou prost metafor a zaměřen na přesné pojmenování, je menší prostor pro fantazii. To způsobuje, že je každá informace zároveň údernější.*“

Někdo v knihách hledá únik od skutečnosti, někdo se chce skrze příběh identifikovat s jeho autorem a potvrdit si, že v tíživé životní situaci není sám. Pro ty, kteří volí druhou alternativu, je Jan Těsnohlídek ml. správná volba.

Závěr této kapitoly si dovolím propojit se závěrem Očenaškovy recenze: „*Text má jednu dvousečnou vlastnost. Je velice snadné se s některými pasážemi ztotožnit, takzvaně se v textu najít, protože Těsnohlídek je schopný umně a bez frází pojmenovávat i věci, na kterých je velmi lehké vylámat si zuby. Avšak vypravěč pojmenovává veškeré pozorované či promyšlené jevy jako fakta, neotevřává se diskuzi. Proto bude ono ztotožnění či neztotožnění se s textem hlavním vodítkem při čtenářské reakci na text.*“ Z tohoto úryvku možno vyvodit jediné: Těsnohlídka buď milujete, nebo nenávidíte.

ZÁVĚR

Během tvorby této diplomové práce stačily Janu Těsnohlídkovi ml. vyjít dvě knihy. Jako první spatřila světlo světa čtvrtá básnická sbírka, která dostala název *Hlavně zachraň sebe* a vyšla opět u autorova vlastního nakladatelství, jako druhé vyšlo souborné vydání Těsnohlídkových prvních tří básnických sbírek (*Násilí bez předsudků*, *Rakovina* a *Ještě je co ztratit*), jež je stručně shrnuto pod jménem *Básně 2005 – 2013*, na její obálce je motiv výtvarníka a hudebníka Jaromíra 99 a na svědomí je má Městská knihovna Polička.

Věřím, že se mnou stanovené cíle práce podařilo naplnit a že tato diplomová práce přibližuje autorovo dílo srozumitelným a kompaktním způsobem. Mezi výrazné prvky Těsnohlídkova jazyka patří deixe či nespisovnost, nulové užívání neologismů a archaismů, slangu či argotu a stěžejním tématem jsou pak různé alternativy mezilidských vztahů. V oblasti témat je Těsnohlídek unifikující: počáteční vztahová tematika po první sbírce ustoupila do pozadí a dala prostor sociální problematice, aby se ve sbírce třetí společně s prozaickou prvotinou projevila ještě intenzivněji. V jistém slova smyslu lze tedy říci, že se Těsnohlídek vrací ke svým kořenům.

Těsnohlídek postupně upouští od počátečních grafických experimentů (matematická znaménka či symbol & namísto běžně užívaného a) a upřednostňuje strohost, což se týká i otázky rozsahu básní – Těsnohlídek tedy pěstuje lapidárnost. Zároveň například zůstává věrný svému pravidlu nepoužívat jiná než malá písmena.

Mohu-li si dovolit přispět ryze subjektivním názorem, tak srovnáme-li Těsnohlídka básníka a Těsnohlídka prozaika, jasně dle mého vítězí Těsnohlídek básník, neboť si myslím, že co funguje v poezii, nemusí nutně fungovat v próze. Elementárními rysy Těsnohlídkova díla jsou volný verš, autentičnost, rytmičnost, místy zběsilé tempo, zapříčiněné absencí interpunkce, a repetitivnost. Ty jeho dílo ozvlášťují a nabízejí originální rozměr, který je takřka nezaměnitelný s kýmkoliv na české poetické scéně. V poetickém „rybníčku“ podle mě Těsnohlídek vyčnívá, v tom prozaickém se ztrácí.

To ovšem nic nemění na tom, že je Jan Těsnohlídek v obecné rovině uvažování výraznou osobností české literární scény, a jako takový je důkazem, že v jednoduchosti se někdy opravdu ukrývá síla. Jestli odkaz jeho tvorby přežije, to ukáže čas.

Z vlastní pedagogické zkušenosti ovšem vím, že Těsnohlídkova tvorba je vděčná pro práci na hodinách literatury – přinesl jsem jeho básně jak žákům nižšího gymnázia, tak žákům vyššího gymnázia, a byl jsem mile překvapen jejich reakcemi. Třebaže lze říci, že je autorova tvorba mírně bez fantazie, ta žakovská fungovala při bezprostředním kontaktu „na plné obrátky“. Žáci hledali nové významy, propojovali témata s vlastním životem apod. Minimálně by tedy Těsnohlídkovo dílo mohlo přilákat nové čtenáře a otevřít jim brány poezie.

RESUMÉ

Tato diplomová práce se zabývá dosavadním dílem českého básníka, prozaika a nakladatele Jana Těsnohlídka. Obsahuje jazykovou a obsahovou analýzu čtyř autorových knih. Důležitou součástí práce jsou i detaily ze spisovatelova života, které pomáhají lépe pochopit význam některých děl. V diplomové práci jsou popsány důležité znaky autorova stylu. Informačním zdrojem práce byl sám autor, dále pak literární kritika.

SUMMARY

This diploma thesis deals with the work of the Czech poet, writer and publisher Jan Těsnohlídek. It contains language and analysis of four author books. An important part of the work is also details of the writer's life which helps to understand the meaning of some works better. The diploma thesis describes important features of the author's style. The source of information was the author himself as well as literary criticism.

SEZNAM LITERATURY

Nejlepší české básně. Brno: Host, 2014. s. 11

TĚSNOHLÍDEK, Jan. *Násilí bez předsudků*. Krucemburk: JT's, 2016. ISBN 978-80-905633-2-2.

TĚSNOHLÍDEK, Jan. *Rakovina*. Krucemburk: JT's, 2011. ISBN 978-80-905022-1-5.

TĚSNOHLÍDEK, Jan. *Ada*. Krucemburk: JT's, 2012. ISBN 978-80-905022-7-7.

TĚSNOHLÍDEK, Jan. *Ještě je co ztratit*. Krucemburk: JT's, 2013. ISBN 978-80-905022-8-4.

INTERNETOVÉ ZDROJE

Těsnohlídek ml., J., (2012). Jan Těsnohlídek ml. CV [online]. [cit. 2016-10-15]. Dostupné z: <http://tesnohlidek.blogspot.cz/2012/08/jan-tesnohlidek-ml-cv-cz-en.html>

KAPRÁLOVÁ, Dora. Tohle má být hlas mladé generace? Kniha, která získala Cenu Jiřího Orteny In: *Idnes.cz* [online]. [cit. 2016-10-20]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/tohle-ma-byt-hlas-mlade-generace-kniha-ktera-ziskala-cenu-jiriho-ortena-1zp-/zpr_archiv.aspx?c=A100524_105214_kavarna_chu

PIORECKÝ, Karel. Generační zpověď příliš brzo narozených. *Tvar* [online]. 2009, **20**(14), 2 [cit. 2016-10-20]. ISSN 0862-657. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/142/Tvar14-2009.pdf>

HANUS, Ondřej. Násilí bez poezie. *Tvar* [online]. 2009, **20**(14), 2 [cit. 2016-10-20]. ISSN 0862-657. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/142/Tvar14-2009.pdf>

OČENÁŠEK, Pavel. Nelyrické verše angažovaného básníka. *Aluze* [online]. 2009, (2) [cit. 2016-10-30]. Dostupné z: http://aluze.cz/2011_02/08c_recenze.php

REISINGER, Vladislav. Nic než názor! Nádor! Nebo co vlastně.. *Tvar* [online]. 2011, **22**(17), 21 [cit. 2016-10-30]. ISSN 0862-657. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/75/Tvar17-2011.pdf>

SEGI, Stefan. Poezie pro každého. *Psí víno* [online]. 2013, 66 [cit. 2017-04-18]. ISSN 1801-0202. Dostupné z: <http://www.psvino.cz/dudek/wp-content/uploads/e-PV66.pdf>

NĚMEC, Vojtěch. Recyklace stereotypisací.. *Tvar* [online]. 2014, **25**(17), 22 [cit. 2017-04-18]. ISSN 0862-657. Dostupné z: <http://old.itvar.cz/prilohy/828/Tvar06-2014.pdf>

Instinkt: Nemělo to cenu, ale... Praha: VARYŠ, Vojtěch. 2012, roč. 3, listopad. ISSN 12 13 – 774X.

OČENÁŠEK, Pavel. Dokud nás nuda nerozdělí. *Aluze* [online]. 2013, (1) [cit. 2017-04-30].
Dostupné z: http://aluze.cz/2013_01/08e_recenze.php